časopis gréckokatolíckej cirkvi · 45. ročník · číslo 10 · 12.05.2013

slovo

Mons. Milan Lach SJ
nový prešovský pomocný biskup

Neokatechumenátna cesta

Môžeme povedať, že Neokatechumenátna cesta sa začala počas Druhého vatikánskeho koncilu. To, čo Boh dával Cirkvi prostredníctvom jej hierarchie – koncilových otcov na Druhom vatikánskom koncile, potvrdzoval v teréne medzi jednoduchými ľuďmi prostredníctvom vznikajúcej Neokatechumenátnej cesty.

Medzinárodný ekip tvoria iniciátori Francisco (Kiko) Arqüello, Carmen Hernándezová a otec Mario Pezzi, ktorí nemali v úmysle nič zakladať. Boh však chcel zrealizovať svoj dar pre Cirkev a tento svet. V Palomeras Altas, jednej z najchudobnejších štvrtí Madridu, sa začalo skrze Božie slovo formovať kresťanské spoločenstvo, ktoré tvorili cigáni, analfabeti, tuláci, bývalí väzni a iní, u ktorých by sme s našimi predsudkami a stereotypným pohľadom asi neočakávali, že sa môžu otvoriť Božej láske. Hoci každý mal akoby na čele vypísané svoje hriechy, predsa uverili evanjeliu. Boh ukazoval svoju moc. Títo ľudia začali vďaka jeho milosti kráčať po ceste obrátenia. Ich život sa začal meniť.

Táto skutočnosť vzbudila živý záujem u vtedajšieho madridského arcibiskupa Mons. Casimira Morcilla, ktorý v nej rozpoznal dar Boha pre tento svet a povzbudil iniciátorov Neokatechumenátnej cesty, aby ju priniesli do farností, ktoré si to budú žiadať. Tak sa postupne rozšírila v Madridskej arcidiecéze a v ostatných španielskych diecézach. V roku 1968 prišli iniciátori Neokatechumenátnej cesty do Ríma, kde táto charizma s požehnaním Cirkvi našla tiež úrodnú pôdu. Postupne aj v mnohých ďalších diecézach a eparchiách vo svete.

Blahoslavený Ján Pavol II. v jednom zo svojich príhovorov povedal: „Neokatechumenátne spoločenstvá. Tento názov nám pripomína katechumenov, ktorí sa kedysi pripravovali na krst. Teraz nám to chýba, pretože kresťania prijímajú krst ako malé deti; chýba táto inštitúcia prvotnej Cirkvi, to znamená tej prípravy, ktorá by nás angažovala za krst. Krst sa stáva realitou ukončenou, ale chýba mu zrelosť. A preto sa neokatechumenát usiluje doplniť to, čo nám chýba.“ Ďalej povedal: „Určite je pre farnosť spoločenstvo tohto typu kvasom, lebo toľkí vzdialení už prišli a ešte mnohí sú ďaleko. Hoci aj tí sú väčšinou pokrstení. Ale potom sa ich krst stal viac-menej mŕtvou skutočnosťou. Potrební sú iní takí spolufarníci, ktorí by prišli a pomohli svojim priateľom, svojim susedom odkryť a prežiť ich krst.“ Inokedy sa vyjadril, že začiatok Neokatechumenátnej cesty bol v barakoch Madridu ako evanjeliové horčičné zrnko, z ktorého sa stal po rokoch veľký strom, rozprestierajúci sa v mnohých krajinách sveta, zahrnujúc aj katolíkov východného obradu. „Je mojím želaním, aby bratia v episkopáte, spolu so svojimi presbytermi, ocenili a napomáhali toto dielo pre novú evanjelizáciu,“ povedal Ján Pavol II.

V roku 1999 sa v Ríme konal seminár na tému *Cirkevné hnutia a nové spoločenstvá v pastoračnej starostlivosti biskupov*. Kardinál Jozef Ratzinger, v súčasnosti emeritný pápež Benedikt XVI., vtedy povedal: „Bol som profesorom v Tübingene a prišli za mnou niektorí neokatechumeni. Na týchto mladíkov zapôsobil objav, že Cirkev potrebuje nový, pokrstný katechumenát, pomocou ktorého si človek osobne i v rámci spoločenstva má osvojiť krst, a to na spoločnej ceste. Keď som uvažoval o krste, už dávnejšie som si uvedomil, že krst je v Cirkvi takmer zabudnutá sviatosť, a pritom je základom nášho kresťanského bytia. Študoval som najmä otcov a z nich som pochopil, ako sa sviatosť uskutočňuje cestou iniciácie; bol som preto šťastný, že sa znova oživuje táto skúsenosť. Čo Neokatechumenátna cesta pochopila, bolo prakticky to, že aj keď sme pokrstení už ako deti, musíme vojsť do reality nášho krstu, musíme po celý svoj život, prirodzene, v rozličných etapách, vchádzať do spoločenstva s Kristom v Cirkvi. Bol som teda šťastný, že sa otvorila táto cesta obnovy tejto základnej skúsenosti Cirkvi a bolo to predovšetkým v čase, keď rodina a škola už neboli, tak ako v minulosti, miestami iniciácie viery a spoločenstva s Kristom v Cirkvi.“

V roku 2008 s požehnaním pápeža Benedikta XVI. Pápežská rada pre laikov definitívne schválila Neokatechumenátnu cestu. Je v službe biskupov ako spôsob diecéznej či eparchiálnej realizácie uvedenia do kresťanského života a permanentnej výchovy vo viere podľa ustanovení Druhého vatikánskeho koncilu a Učiteľského úradu Cirkvi.

Národnými katechistami na Slovensku sú manželia z Rakúska Wolfgang a Betty Preisovci a otec Janez Bokavšek zo Slovinska. Na Slovensku vzniklo prvé neokatechumenátne spoločenstvo v roku 1978. Medzi gréckokatolíkmi v roku 1988 v Prešove. ■

Ľubomír Petrík
snímka Carmen Hernándezovej: www.upload.wikimedia.org

z obsahu

8 Prešovská archieparchia má nového pomocného biskupa

10 Keď Boh mení život
životopis vladyku-nominanta Milana Lacha SJ

12 Pre nás a pre našu spásu zostúpil z nebies
pohľad cirkevných otcov na symbol viery

14 Boh s nami
rozhovor s Milanom Lachom SJ

16 Synovstvo
slovo pre rodinu

17 Kňaz s národným cítením
Mons. František Fuga

18 Preosiate priateľstvo
katechéza mladým

19 Boj o život
svedectvo o prijatí dieťaťa

20 Kúsok domova
svätý Demeter a misia

21 Videli sme pravé svetlo
liturgická katechéza

21 Tichý a pokorný Boh
biblická katechéza

24 Päťdesiatnica
zamyslenie nad ikonou (2)

Modlitba matky

Život plynie od zastávky k zastávke. Najprv je to vzácne tušenie: prichádza na svet život. Deväť mesiacov, stovky informácií, tisícky obáv. Deň D. Gratulácie k narodeniu zdravého dieťaťa. Prvý zub. Prvý krok. Prvé rozbité koleno. Prvá láska. Prvé sklamanie. Ďalšia láska... a z matky sa stáva stará mama.

Len čo dieťa odíde z bezpečia domova, hoci len do škôlky, mama počúva – dieťa a jeho príbeh o hľadaní si miesta vo svete. A počúva aj svet, čo hovorí o jej dieťati. Ako reagujeme? Všelijako. Je dobré, ak čokoľvek, čo počujeme, vložíme do modlitby. Nedá sa, aby sme s dieťaťom neprežívali každú veľkú i menej podstatnú výhru i prehru. Iste, chceli by sme len chváliť za zvládnuté výzvy. Dobre vieme, že to tak nie je a nebude. Naše deti sa neraz ocitajú v situáciách, ktoré nevieme ovplyvniť. Z dcéry sa stáva slobodná matka, zo vzorného syna závislý, nezamestnaný a zadlžený človek. Zo zdravého dieťaťa choré.

Po mnohých skúsenostiach so svojimi deťmi dnes nepochybujem o tom, že aj cez zdanlivo beznádejnú situáciu mi Boh chce povedať, že dobro môjho dieťaťa si praje viac ako ja. Na to potrebuje aj moju pomoc – modlitbu matky. Keď učeníci prosili Ježiša, aby ich naučil modliť sa, povedal im podobenstvo o neodbytnom mužovi, ktorý presne vie, čo potrebuje, a je ochotný neodbytne klopať na dvere, kým nezobudí svojho suseda. Pre vytrvalosť dostane, čo potrebuje – tri chleby pre neočakávaného priateľa. Ježiš Kristus nás pozýva, aby sme prosili a dostaneme, klopali a otvoria nám. Nebojme sa Bohu predložiť konkrétnu prosbu. On pozná naše dieťa lepšie ako my a má spočítané všetky jeho vlasy na hlave.

Neraz je však tou najťažšou vecou čakanie. Zdá sa, že situácia sa nezlepšuje, máme pochybnosti a vzdávame sa, chýba nám vytrvalosť. Niekto prirovnáva priebeh modlitby k zrodeniu nového života, ktorému zákonite predchádza pôrod, ktorý býva ťažký a bolestivý. Vytrvajme.

Mária, Ježišova matka, prežívala podobné obavy ako my. Evanjelista Lukáš opisuje návrat nazaretskej rodiny z Jeruzalema, keď rodičia zistia, že ich syn v zástupne nie je. Tri dni cesty späť, tri dni obáv a bezmocnosti sa sústredia do otázky: „Čo si nám to urobil?“ Chvíľ, v ktorých znie táto otázka z úst dnešných mám k ich deťom, nie je málo. Rastie bezmocnosť, vytráca sa vytrvalosť.

Ženy sú Bohom stvorené s intenzívnejšou potrebou vnímať jeho prítomnosť. Preto mnohé organizujú modlitbové stretnutia alebo sa na nich aktívne zúčastňujú. Jednou z foriem sú Modlitby matiek, ktoré sa začali v roku 1995 v Anglicku. Odtiaľ sa rozšírili do viac ako 70 krajín sveta. Je dobré, ak matka vo svojom prežívaní materstva nie je sama. Keď sa spolu modlíme, zrazu zistím, že nie som sama, kto má s deťmi problémy. Vzájomne si pomáhame niesť bremená. Spolu sa tešíme z vypočutých prosieb.

Nemôžeme dávať bez toho, aby sme čerpali. V Božej prítomnosti nachádzajme naplnenie a požehnanie pre každodenný život. Pravidelný čas trávený v modlitbe s Bohom bude pozitívne vnímať aj naše okolie. Prezradia nás slová a skutky. Tam, kde boli pochybnosti, budeme obdarené vierou, pokojom a múdrosťou.

Ak sa nad minulosťou, prítomnosťou či budúcnosťou svojich detí iba trápiš, nezmeníš nič. Ak sa za nich začneš modliť, môžeš zmeniť všetko!

Mária Zlacká

Mgr. Mária Zlacká

■ **Biskup Thomas Mar Eusbius povýšil 7. apríla Sýrsko-malankarskú katolícku misiu svätého Jozefa v Detroite** do stavu kánonickej farnosti v sýrsko-malankarskom exarcháte Katolíckej cirkvi v USA. (syromalankarausa.org)

■ **Viac než 20-tisíc francúzskych starostov podpísalo petíciu proti zákonu o tzv. manželstve pre všetkých** v prvej polovici apríla. Podľa správy v denníku Le Figaro tým dávajú verejne na vedomie, že odmietajú sobášiť páry rovnakého pohlavia.

■ **Kanadská eparchia New Westminster oslávila 14. apríla v Ukrajinskom katolíckom centre Presvätej Bohorodičky 1025. výročie krstu Kyjevskej Rusi**. Do osláv sa zapojili aj pravoslávne farnosti. (www.nweparchy.ca)

■ **Profesor Pavol Ambros SJ pripravil prvú kompletnú biografiu kardinála Špidlíka.** Vydalo ju olomoucké vydavateľstvo Refugium pri príležitosti troch rokov od úmrtia Tomáša Špidlíka (16. apríla 2010). (TS ČBK)

■ **Wellingtonský parlament na Novom Zélande legalizoval manželstvá rovnakých pohlaví.** Návrh úpravy zákona o registrácii manželstiev definitívne schválil 17. apríla. Nový text redefinuje manželstvo ako zväzok medzi dvoma osobami, nie ako zväzok medzi mužom a ženou.

■ **Svätý Otec prijal 18. apríla na audiencii grécko-melchitského patriarchu Damasku Gregora III. Lahama a 19. apríla patriarchu Sýrsko-katolíckej cirkvi Ignáca Youssifa III. Younana**, ktorý sídli v libanonskom Charfete.

■ **Senát v Kolumbii zamietol návrh zákona o legalizácii sobášov osôb rovnakého pohlavia.** V dobe hlasovania 23. apríla pred budovou demonštrovali zástupcovia priaznivcov aj odporcov predloženej legislatívy. (zpravy.proglas.cz)

■ **Svätý Otec František udelil 28. apríla na Námestí sv. Petra sviatosť birmovania** 44 birmovancom z celého sveta. V homílii, ktorú si priamo na námestí vypočulo viac ako 100-tisíc pútnikov, Svätý Otec hovoril o Božej novosti, o pozitívnom posolstve ťažkostí, ktoré sú súčasťou kresťanského života, o sile Ducha a pevnosti v Pánovi.

Mladí z Košickej eparchie navštívili Osvienčim a Vadovice

Komisia pre mládež pri Košickej eparchii pod vedením otca Štefana Keruľa-Kmeca a občianske združenie Gaudium Sečovce zorganizovali 20. apríla púť spravodlivosti do Poľska. Takmer sto mladých ľudí z celej Košickej eparchie navštívilo koncentračný tábor v Osvienčime a rodné mesto bl. Jána Pavla II. Vadovice. V koncentračnom tábore si účastníci púte vypočuli výklad o histórii tábora v slovenčine, poľštine a nemčine. Navštívili celu smrti, v ktorej zomrel sv. Maximilán Kolbe. Program pokračoval návštevou rodiska bl. Jána Pavla II. Mladí pútnici si obzreli rodný dom Karola Wojtylu. Navštívili chrám a videli krstiteľnicu, kde bol Karol Wojtyla pokrstený. Celú púť zavŕšila slávnostná svätá liturgia vo vadovickom kláštore otcov karmelitánov. Slávili ju kňazi, ktorí pútnikov sprevádzali, otcovia Peter Pacák, Marek Iľko a Tomáš Haburaj. Prítomných pozdravil prostredníctvom sms správy i vladyka Milan Chautur, košický eparcha, ktorý zaprial mladým pútnikom veľa zážitkov a šťastný návrat, pričom pútnikom na diaľku udelil požehnanie. Púť sa konala aj na pamiatku obetí viac ako tisíc židov, ktorí boli začiatkom mája 1942 vyvezení zo Sečoviec a Trebišova. (Snímka: Dávid Kováč, Tomáš Haburaj)

Svätý Otec vymenoval dvoch nových maronitských biskupov

Svätý Otec František prijal 17. apríla zrieknutie sa úradu dvoch maronitských biskupov v Sydney (Austrália) a v Buenos Aires (Argentína) v súlade s kánonom 210 § 1 Kódexu kánonov východných cirkví (CCEO) a vymenoval ich nástupcov.

Novým biskupom pre Maronitskú eparchiu sv. Marona v Sydney sa stal páter Antoine Tarabay OLM, doterajší predstavený Konventu sv. Charbela v Sydney, ktorý nastúpi na miesto emeritného biskupa J.E. Mons. Ad Abikarama. Antoine Tarabay OLM sa narodil v roku 1967 v Libanone. V roku 1980 vstúpil do rehole Libanonský maronitský rád (OLM, baladiti), v ktorom v roku 1992 zložil doživotné sľuby. Za kňaza bol vysvätený o rok neskôr. Od roku 2007 bol predstaveným konventu a rektorom Chrámu sv. Charbela v Sydney.

Apoštolským administrátorom Maronitskej eparchie San Charbel v Buenos Aires v Argentíne, ktorý prevezme úrad doterajšieho eparchu Mons. Charbela Georgesa Merhia ML, sa stal páter Habib Chamieh OMM, ktorý pôsobil ako magister novicov Maronitského rádu Preblahoslavenej Panny Márie. Svätý Otec ho zároveň vymenoval za nomentského titulárneho biskupa. Habib Chamieh OMM sa narodil v libanonskom Bejrúte v roku 1966. Ako pätnásťročný vstúpil do rehole Maronitský rád Preblahoslavenej Panny Márie (OMM). Po absolvovaní štúdií na Kolégiu Notre-Dame de Louizé v meste Zouk v Libanone bol poslaný do Ríma, kde študoval filozofiu a teológiu na Lateránskej univerzite. Získal licenciát z dogmatickej teológie na Gregorovej univerzite. Doživotné sľuby zložil v roku 1991 a o rok neskôr bol vysvätený za kňaza. Pôsobil v pastorácii vo farnostiach v Libanone. (Stanislav Gábor)

Zmeny v erbe Svätého Otca Františka

Na oficiálnych internetových stránkach Svätej stolice je vyobrazený erb Svätého Otca Františka, ktorý prešiel drobnými zmenami. Päťcípa hviezda v ľavej spodnej strane modrého štítu bola zamenená za osemcípu – hviezda je symbolom Bohorodičky, počet ich špičiek značí osem blahoslavenstiev. Kvet nardu (valeriány), pripomínajúci sv. Jozefa, sa po terajšej grafickej úprave viac podobá kvetu, a nie hroznu viniča. Pápežské motto *Miserando atque eligendo* bolo vpísané do bielej kartuše (dekoračného emblému) s červeným lemovaním. Jezuitský znak zostal bezo zmeny. (RV)

V Prešove sa uskutočnil druhý večer *Projektu Viera*

V Divadle Alexandra Duchnoviča v Prešove sa 8. apríla večer uskutočnil druhý hudobno-diskusný večer v rámci *Projektu Viera*, ktorý v Roku viery a v Roku sv. Cyrila a Metoda organizuje gospelová hudobná skupina Anastasis z Gréckokatolíckeho kňazského seminára bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča a z Gréckokatolíckej teologickej fakulty v Prešove.

Katechézu na tému *Kríza viery* predniesol gréckokatolícky kňaz Róbert Krolák. Zameral sa na skutočnosť, že sú rôzne krízy a jednou z nich je kríza viery, ktorá je vždy prejavom nedostatku dôvery v Boha.

Druhým hosťom bol Jozef Bubnár z kapely S2G Band, ktorý predovšetkým mladými ľuďmi zaplnenému hľadisku divadla ponúkol svoju skúsenosť viery. Okrem iného povedal, že viera sa uňho od detstva spája so slobodou. Veriť je niečo nesmierne hodnotné a krásne, čo človeka obohacuje v každodennom zhone a dáva perspektívu večnosti. Zároveň so svojou gospelovou kapelou podujatie oživil niekoľkými piesňami. Večer moderátorsky sprevádzal Martin Michelčík.

Skupina Anastasis večer obohatila svojimi novými skladbami. Hudobno-diskusné večery *Projektu Viera* sa konajú s cieľom zrozumiteľne slovom a hudbou hovoriť súčasnému, hlavne mladému človekovi o viere a pozývať ho k nej. Projekt, ktorý má v sebe silný potenciál príťažlivo ukázať vieru, sa koná pod záštitou a s požehnaním prešovského arcibiskupa metropolitu Jána Babjaka SJ, v spolupráci s Gréckokatolíckym kňazským seminárom bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča a Gréckokatolíckou teologickou fakultou Prešovskej univerzity. Projekt by nebolo možné realizovať bez podpory vedenia Divadla Alexandra Duchnoviča a mnohých ďalších ochotných ľudí, firiem *Nest audio* a *Audioone* a nahrávacieho a multimediálneho priestoru *Umpax*. (Ľubomír Petrík)

Homiletika a nová evanjelizácia boli na konferencii v Prešove stredom záujmu

Na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty v Prešove sa 9. apríla uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia na tému *Kazateľská činnosť ako integrálna súčasť novej evanjelizácie*.

Konferencia spojila odborníkov, ktorí sa z rôznych uhlov pohľadu zaoberali ohlasovaním radostnej zvesti v kontexte výziev súčasnosti. Bohatá účasť poslucháčov a plodná diskusia potvrdili zaujímavosť témy konferencie i jednotlivých prednášok. V máji bude vydaný zborník konferenčných príspevkov.

Podobné konferencie, zaoberajúce sa homiletikou, sa budú konať aj v nasledujúcich rokoch, aby sa postupne vytváral priestor na stretávanie sa odborníkov z tejto oblasti.

Po úvodnom slove prof. Petra Šturáka, dekana GTF PU v Prešove, predniesol pozdravné slovo prešovský arcibiskup metropolita Mons. Ján Babjak SJ. V prednáškových blokoch vystúpili prof. Anton Fabian, prof. Ľubomír Stanček, doc. Marián Šuráb, prof. Vojtech Boháč, doc. Marek Rembierz z Poľska, doc. Lešek Szewczyk, doc. Albín Masarik, doc. Pavol Zemko, ThDr. Ľubomír Petrík, doc. Michal Hospodár, doc. Daniel Slivka, doc. Mária Kardisová, doc. Andrej Slodička, ThDr. Štefan Paločko, Miklós Verdes z Maďarska, ThDr. Peter Tirpák, ThDr. Peter Vansač a Mgr. Pavol Feník.

Témy prednášok mali vedecký aj praktický rozmer. Poukázali na súčasné trendy v kazateľskej činnosti, jej perspektívy a očakávania súčasného človeka. Načrtli postuláty, z ktorých dnes kazateľ potrebuje vychádzať, aby homília zasiahla život konkrétneho človeka. (Ľubomír Petrík)

■ **Mariánski pútnici sa stretli na hore Zvir aj na Tomášovu nedeľu, ktorá sa od Jubilejného roka 2000 slávi aj ako Nedeľa Božieho milosrdenstva.** Chladné počasie neodradilo pútnikov od spoločnej modlitby. Na pútnickom mieste ich privítal a modlitbu akatistu viedol otec Marcel Pisio, duchovný správca hory Zvir. Program pokračoval modlitbou posvätného ruženca a svätou liturgiou. V tento deň prijal pozvanie viesť liturgiu a ohlásiť Božie slovo Mons. Peter Šturák, dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Prítomných pozval k úprimnej túžbe po stretávaní sa so živým Spasiteľom a k radostnému vydávaniu svedectva o jeho moci nad hriechom a nad smrťou. Po liturgii nasledovala modlitba Korunky k Božiemu milosrdenstvu a požehnanie s Najsvätejšou Eucharistiou. (Marcel Pisio)

■ **Otec Ivan Molčányi zavítal 9. apríla do Gréckokatolíckeho mládežníckeho pastoračného centra (GMPC) v Prešove** na besedu v rámci tradičných utorkových posedení. Spoločne s mladými hľadal odpoveď na otázku, čo je láska. Po zvyčajnej mládežníckej svätej liturgii, ktorú slúžil pozvaný hosť a v homílii sa veriacim prihovoril na tému *Boh je láska*, sa všetci stretli v priestoroch Šarišanky, kde má centrum svoje sídlo. Otec Ivan Molčányi sa v rámci pastorácie intenzívne venuje mladým a príprave snúbeneckých kurzov. Vo svojom príhovore sa autor spoločne s mladými zamýšľal nad láskou a jej podstatou. (Mária Pihuličová)

■ **Slovenskú biblickú spoločnosť najbližšie tri roky povedie katolík.** Ekumenické valné zhromaždenie Slovenskej biblickej spoločnosti (SBS)

zvolilo 23. apríla v Banskej Bystrici za nového predsedu na tri roky katolíckeho biblistu Pavla Vilhana. Nový predseda SBS bol vymenovaný Konferenciou biskupov Slovenska za zástupcu Katolíckej cirkvi v SBS, vyučuje na Katedre biblických vied Teologického inštitúciu Rímskokatolíckej cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Badíne. Slovenskú biblickú spoločnosť tvorí jedenásť kresťanských cirkví na Slovensku. Spolu sa podieľajú na šírení Božieho slova a Biblie. Medzi najvýznamnejšie plody ich ekumenickej spolupráce patrí vydanie slovenského ekumenického prekladu Biblie v roku 2007.

■ **Deti zo Sniny a Humenného spoznávali životné príbehy sv. Cyrila a Metoda.** 93 detí počas víkendu 19. – 21. apríla pod vedením otcov Marcela Iľka, Juraja Voroňáka, Miroslava Sentivana a jedenástich animátorov nastúpilo na rýchlokurz do Bárky v Juskovej Voli, aby sa naučili čo najviac o spomenutých svätých a osvojili si ich svätý spôsob života. Pri nedeľnej svätej liturgii dostali účastníci do daru zapálenú sviecu a vrecúško soli, aby nezabudli, že majú byť svetlom sveta a soľou zeme. (Slavomír Zahorjan)

■ **Plenárne zasadnutie Konferencie vyšších predstavených ženských reholí (KVPŽR) na Slovensku** sa konalo 22. – 23. apríla v Dome sv. Bystríka v Čičmanoch. Zhromaždenie bolo rozdelené na formačnú a pracovnú časť. Na ďalšie vlastné duchovné vzdelávanie a inšpiráciu do duchovného života si sestry zvolili tému *Nová evanjelizácia – naše poslanie v dnešnej dobe*. Hlavnou hostkou a prednášateľkou formačného dňa, ktorým sa plenárne zasadnutie začalo, bola sr. Lujza Cjupová z Kongregácie sestier služobníc Nepoškvrnenej Panny Márie. Sr. Lujza pochádza z Brazílie, má však ukrajinské korene. Už viac ako 20 rokov pôsobí na Ukrajine. V súčasnosti je riaditeľkou Katecheticko-pedagogického inštitútu Ukrajinskej katolíckej univerzity v Ľvove. V ostatných rokoch sa sr. Lujza podieľala na vydaní nového gréckokatolíckeho katechizmu na Ukrajine. Aj z tohto dôvodu bola pozvaná ako priama účastníčka na 13. biskupskú synodu o novej evanjelizácii, ktorá sa konala v októbri 2012 v Ríme. Predseda rady pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života pri KBS vladyka Mons. Milan Chautur CSsR povzbudil prítomné predstavené vo svojom príhovore k odvahe vydávať autentické svedectvo zasvätených a k zodpovednosti prevziať a rozvíjať poslanie duchovného materstva, ktoré zasväteným ženám stále zostáva ako dar a úloha. V diskusii vysvetlil zámery a poslanie noriem KBS ohľadom katolíckych médií a vystupovania klerikov a zasvätených osôb a predkladania katolíckej náuky prostredníctvom prostriedkov spoločenskej komunikácie. Predstavil aj pripravované dôležité podujatie *Pochod za život*, ktoré sa uskutoční v septembri 2013 v Košiciach.

■ **Pápežské misijné diela (PMD) na Slovensku vyzbierali počas minulého roka 645 171,32 eur.** Na podporu misijných projektov Svätého Otca sa tak vyzbieralo o 20-tisíc eur menej než v predošlom roku. Najväčšiu časť z tejto sumy tvorí výťažok zo zbierky počas misijnej nedele, ktorá sa slávi v predposlednú októbrovú nedeľu. Celá suma z tejto zbierky je určená na podporu projektov, ktoré priamo súvisia s ohlasovaním evanjelia. Ide hlavne o formáciu a podporu katechétov v misiách, katolíckych médií, stavby a opravy kostolov, kaplniek, farských budov, kláštorov pre rehoľníkov a iné projekty. Okrem zbierky členovia a sponzori darovali svoje milodary aj na ďalšie dva ciele – pre choré a chudobné deti do Afriky a Kazachstanu, a na podporu chudobných seminaristov v misijných krajinách v Afrike.

■ **Vydavateľstvo Don Bosco ponúka kresťanskú literatúru už aj v maďarskom jazyku.** Prostredníctvom internetového obchodu www.donbosco.sk začalo ako prvé kresťanské kníhkupectvo na Slovensku ponúkať a distribuovať kresťanské tituly v tomto jazyku. Nielen pre svojich čitateľov, ale aj pre širokú verejnosť ponúka vydavateľstvo možnosť získať širší kresťanský tovar. Ján Miško, riaditeľ vydavateľstva, okrem iného povedal, že vydavateľstvo má veľký záujem o to, aby sa kresťanský tovar a evanjeliové hodnoty na Slovensku šírili aj prostredníctvom maďarského jazyka, ktorý je druhým najpoužívanejším jazykom u nás.

Rómovia z pastoračného centra navštívili Bratislavu

Do Domu Quo vadis v Bratislave zavítali v pondelok 8. apríla veriaci Rómovia pod vedením otca Martina Mekela, riaditeľa Pastoračného centra Rómov v Čičave, aby si pripomenuli Medzinárodný deň Rómov. Ten slávia každý rok 8. apríla ako svoj pamätný deň na počesť 1. celosvetového stretnutia Rómov, kde sa zišli zo 14 krajín v apríli 1971 pri Londýne.

Riaditeľ centra uviedol, že prišli ukázať, že Boh sa dotýka aj Rómov. Okrem iného povedal, že „hlavnou výzvou tohto dňa je, aby ľudia, ktorí vo svojom srdci túžia po misii medzi Rómami, mali odvahu do nej vstúpiť“.

Na podujatí bol prítomný aj vladyka Peter Rusnák, ktorého potešila radosť prítomných: „Ukázali jednu veľmi dôležitú vec – že riešenie rómskej problematiky nespočíva v peniazoch, v nejakých vládnych organizáciách, ale v prijatí Božieho slova, v prijatí evanjelia. To mení život človeka od základu.“

Súčasťou podujatia bolo vystúpenie rómskej gospelovej kapely F6, svedectvá Rómov, prezentácia činnosti centra a predajná výstava rezbárskych výrobkov z rómskej umeleckej dielne. (Stanislav Gábor)

Žiaci prešovskej cirkevnej školy sa modlili krížovú cestu

26. marca sa žiaci a pedagógovia Cirkevnej základnej školy s materskou školou bl. P. P. Gojdiča v Prešove spoločne modlili krížovú cestu. Za účasti rodičov, príbuzných a zamestnancov školy sa zahĺbili do myšlienok zastavení, ktoré pripravili žiaci 3. ročníka. Riaditeľka školy Júlia Šarišská v úvode prítomných privítala a vyjadrila radosť zo spoločnej modlitby. Duchovným slovom a zamyslením toto modlitbové spoločenstvo viedol otec Rastislav Baka, duchovný správca školy. Všetci žiaci sa zapájali do modlitieb, spevov a piesní. Pekným gestom bolo striedanie sa jednotlivých rodín pri nesení kríža. V závere otec Rastislav vyjadril radosť zo žiakov, ktorí svojím prístupom pri príprave zastavení krížovej cesty a zahĺbením sa počas nej vydali pekné svedectvo a dali príklad dospelým. (Jana Tirpáková)

V Košiciach-Barci odhalili pamätnú tabuľu P. Kušnírovi

Na budove MsÚ Košice-Barca bola v sobotu 13. apríla odhalená pamätná tabuľa stredoškolskému profesorovi Mgr. Pavlovi Kušnírovi, zanietenému laikovi Gréckokatolíckej cirkvi. Odhaleniu, ktoré inicioval a zabezpečil Spolok sv. Cyrila a Metoda v spolupráci s MO Matice slovenskej a ktoré sa udialo na desiate výročie jeho odchodu do večnosti, predchádzala archijerejská svätá liturgia, ktorú slávil vladyka Milan Chautur CSsR, košický eparcha, v Kostole sv. Petra a Pavla v Barci. Príležitostnú homíliu predniesol prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ. Otec arcibiskup okrem iného v homílii poukázal na to, že nebohý P. Kušnír ako pedagóg viac počúval Boha ako ľudí. Uprostred totalitného prenasledovania slúžil Cirkvi s radosťou a zanietenosťou. Tak mnohých svojich študentov i kňazov inšpiroval k práci pre Božieho kráľovstvo. Tiež sa podelil o svoje osobné spomienky na spoluprácu s P. Kušnírom.

Po svätej liturgii tabuľu odhalili otec Michal Hospodár, predseda Spolku sv. Cyril a Metoda, a Juraj Koperdák, spolupracovník v košickom odbore Matice slovenskej. Tabuľu posvätili prítomní gréckokatolícki biskupi. O komplexnejšie zhodnotenie osobnosti Pavla Kušníra sa pokúsili jeho blízki na seminári na MsÚ v Barci. Medailón mapujúci jeho širokospektrálnu aktivitu a životné križovatky predniesol M. Hospodár. Vyzdvihol jeho zapálenosť realizovať myšlienky cyrilo-metodského odkazu. List predsedu Matice slovenskej Mariána Tkáča prečítala Ingrid Lukáčová. Svoju vďaku za prácu pre Košický apoštolský exarchát nebohému vyjadril vladyka Milan Chautur. Za okruh spolupracovníkov z Matice slovenskej výstižné slová uznania predniesol Juraj Koperdák. Vyše štyridsaťročnú pedagogickú aktivitu na Strednej poľnohospodárskej škole v Barci zhodnotil riaditeľ školy Ladislav Mucha. Ľudský a duchovný profil P. Kušníra sprítomnil jeho osobný priateľ Mons. Jozef Tóth. Spomienku na jeho vzťah k divadlu vyjadril operný spevák František Balún. Všetci rečníci sa zhodli v tom, že prof. Pavol Kušnír bol neobyčajne skromným a pracovitým človekom, ktorý sa vedel rozdávať.

Spolok pri tejto príležitosti vydal aj skladačku, ktorá okrem životopisnej črty a spomienky obsahuje aj báseň *Desať liet a desať zím*, ktorú na podujatí zarecitoval Mons. Ľubomír Petrík. (Michal Hospodár)

Univerzita vo Varšave udelila Mons. Jánovi Babjakovi SJ čestný doktorát

Univerzita vo Varšave – *Uniwersytet kardynała Stefana Wyszyńskiego* (UKSW) – udelila 25. apríla na akademickej slávnosti na pôde univerzity prešovskému arcibiskupovi metropolitovi Mons. Jánovi Babjakovi SJ čestný doktorát (*doctor honoris causa*), čím ocenila jeho pôsobenie na poli cirkevného, spoločenského a akademického života, jeho prácu na zviditeľňovaní Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku a vo svete, zviditeľňovaní jej spirituality, dejín i súčasného rozvoja, a to v kontexte univerzálnej Cirkvi, ako aj jeho úzke kontakty s Cirkvou v Poľsku.

Slávnosť otvoril rektor UKSW prof. Stanislav Dziekoński, ktorý vyjadril svoju radosť z toho, že popri iných známych osobnostiach z Poľska a zahraničia, zo spoločenského i cirkevného života, môže univerzita pod jeho vedením udeliť čestný doktorát po prvýkrát aj predstaviteľovi Gréckokatolíckej cirkvi. Prof. Tadeusz Bak predniesol *laudatio*, v ktorom predstavil život, pôsobenie a dielo vladyku Jána v jeho službe hlavy Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, ako aj na akademickom poli. Vladyka Ján bol na konci roku 2002 vymenovaný za prešovského eparchiálneho biskupa a v roku 2008 za prvého prešovského arcibiskupa metropolitu. Je stálym členom Biskupskej synody v Ríme. Od roku 2009 je členom Kongregácie pre východné cirkvi v Ríme. V roku 2010 mu Prešovská univerzita v Prešove udelila čestný doktorát. Laudátor a promótor vyzdvihol aj jeho kontakty s Poľskom, a predovšetkým edíciu kníh *Zostali verní – Osudy gréckokatolíckych kňazov*. Recenzentom pri udelení čestného doktorátu bol prof. Janusz Mierzwa.

Diplom vladykovi Jánovi slávnostne odovzdal rektor UKSW.

Dr. h. c. Mons. Ján Babjak SJ v prednáške, ktorú predniesol peknou poľštinou, vyjadril skutočnosť, že vníma toto ocenenie ako prejav úcty voči Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, jej hrdinskej vernosti a súčasnému rozkvetu. Prítomným predstavil Gréckokatolícku metropolitnú cirkev *sui iuris* na Slovensku. Zvýraznil jej utrpenie, oficiálnu likvidáciu komunistickým režimom, a to aj prostredníctvom svojho výskumu a práce na edícii *Zostali verní*, ako aj jej vzkriesenie a súčasnosť, keď prijíma mnoho Božích darov. Vyzdvihol vernosť gréckokatolíckych kňazov, ich manželiek, zasvätených osôb a veriacich v päťdesiatych rokoch 20. storočia Bohu, Svätému Otcovi a svojmu svedomiu, čo by nebolo možné bez nesmiernej Božej milosti.

Na významnej slávnosti sa zúčastnil varšavský arcibiskup a metropolita kardinál Kazimierz Nycz, veľký kancelár UKSW, przemyslsko-varšavský arcibiskup metropolita Ivan Martyniak, generálny sekretár Konferencie biskupov Poľska biskup Wojciech Polak, veľvyslanec Slovenskej republiky v Poľsku Vasil Grivna, viacero rektorov a profesorov univerzít a vysokých škôl z Poľska, rektor Katolíckej univerzity v Ružomberku prof. Tadeusz Zasempa, predstavitelia Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity, Gréckokatolíckeho kňazského seminára bl. biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove, kňazi z Arcibiskupskej kúrie v Prešove, najbližší príbuzní vladyku Jána a viacerí hostia. Nového doktora *honoris causa* listom pozdravila aj ministerka školstva Poľskej republiky prof. Barbara Kudrycka.

Po slávnosti Mons. Ján Babjak SJ odpovedal na otázky novinárov počas tlačovej besedy.

Ľubomír Petrík
(snímka: UKSW vo Varšave)

Prešovská archieparchia má nového pomocného biskupa

Svätý Otec František vymenoval 19. apríla 2013 gréckokatolíckeho rehoľného kňaza jezuitu otca Milana Lacha SJ za pomocného biskupa Prešovskej archieparchie. Bolo mu pridelené titulárne sídlo Ostracine v Egypte (nateraz posledným titulárnym biskupom v Ostracine bol Friedrich Hünermann, pomocný biskup v Aachene, v rokoch 1938 – 1969). Biskupskú vysviacku prijme otec Milan Lach v sobotu 1. júna 2013 v ľutinskej bazilike minor.

Prešovské arcibiskupstvo bolo ustanovené z Mukačevského biskupstva bulou pápeža Pia VII. v bazilike Santa Maria Maggiore v Ríme 22. septembra 1818. Prvým biskupom sa stal Gregor Tarkovič. O 129 rokov neskôr bl. vladyka Pavol Peter Gojdič OSBM požiadal Rím o vymenovanie prvého pomocného biskupa pre Prešovskú eparchiu, pretože si uvedomoval množstvo povinností spojených s riadením eparchie a predvídal politickú zmenu a neľahkú situáciu v budúcnosti. Prvým pomocným biskupom Prešovskej eparchie sa tak 2. januára 1947 stal Vasiľ Hopko ako titulárny biskup Midilenskej diecézy v Numidskej provincii. Vysviacka za biskupa sa uskutočnila 11. mája 1947 v Prešove. Hlavným svätiteľom bol prešovský sídelný biskup Pavol Peter Gojdič OSBM a spolusvätiteľmi pražský arcibiskup Josef Beran a košický biskup Jozef Čársky. Biskup Hopko sa tak stal pravou rukou biskupa Gojdiča. Po neľahkých rokoch prenasledovania Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku prichádza tri roky po nežnej revolúcii v roku 1989 do centra gréckokatolíkov člen veľkej rodiny redemptoristov, v poradí druhý pomocný biskup Milan Chautur CSsR, terajší košický eparcha. 11. januára 1992 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za pomocného biskupa Prešovskej eparchie. Biskupskú vysviacku prijal z rúk eparchiálneho biskupa Mons. Jána Hirku 29. februára 1992.

Novovymenovaný pomocný biskup pre Prešovskú eparchiu je teda v poradí tretím pomocným biskupom v jej histórii. Arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ sa už dlhšiu dobu usiloval o vymenovanie pomocného biskupa pre svoju eparchiu, pretože doliehal naňho tlak množstva aktivít a povinností v rámci eparchie i mimo nej. Vymenovaním nového pomocného biskupa sa tak zvýraznila starosť Svätého Otca o dobro gréckokatolíkov.

Napriek tomu, že tridsaťdeväťročný nový vladyka-nominant Milan Lach, ktorý v ostatnom čase pôsobil ako prodekan pre zahraničné vzťahy a pre rozvoj na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Bratislave, bude najmladším biskupom Slovenska, má všetky predpoklady na to, aby svojou múdrosťou a pokorou mohol byť svetlom v každej temnote a pomocnou rukou sídelnému biskupovi.

Novovymenovanému pomocnému biskupovi Prešovskej archieparchie Mons. Milanovi Lachovi SJ blahoželáme a vyprosujeme hojnosť Božieho požehnania.

-red

Pomocný biskup a jeho úloha

Nielen arcibiskup metropolita Ján Babjak a Prešovská archieparchia, ale celá naša metropolitná cirkev *sui iuris* na Slovensku prežíva v týchto dňoch úprimnú radosť. Za pomocného biskupa Prešovskej archieparchie bol totiž vymenovaný nový pomocný biskup Milan Lach zo Spoločnosti Ježišovej,

ktorý si svojou spontánnosťou, jednoduchosťou a úprimnou povahou už dávno získal srdcia mnohých veriacich. Gréckokatolícka cirkev na Slovensku tak dostáva svojho štvrtého biskupa. V jej doterajšej histórii je to najvyšší počet. Aká je úloha pomocného biskupa a čo od neho môžeme očakávať? Treba najprv povedať, že Katolícka cirkev je hierarchická. Je obrazom toho spoločenstva, ktoré tvoril Ježiš Kristus, apoštoli a tí, ktorí chodili s nimi. Už apoštoli považovali tento model za ustanovený Ježišom Kristom, čiže Božieho pôvodu. Po udalosti Turíc sa preto rozchádzali po centrách vtedajšieho rímskeho impéria a všade zakladali kresťanské obce, pričom aj naďalej zachovávali vzájomnú spolupatričnosť, kolegialitu. Na sklonku svojho života vkladaním rúk ustanovovali svojich nástupcov, biskupov, a táto apoštolská tradícia pokračuje dodnes. Tak vznikla v Cirkvi založenej Ježišom Kristom aj jej súčasná štruktúra: je tu stav svetských kresťanov, ktorí žijú vo svete, aby tam svedectvom vlastného života ukazovali ostatným realitu a dobro ideálu kresťanského života. Druhým stavom je klerický stav, ktorý kresťania nadobúdajú posvätným svätením, čiže vkladaním rúk biskupa, počnúc diakonátom. Na najvyššom stupni, ktorý môže kresťan vysviackou získať, je episkopát, ktorý je povolaním k biskupskej službe.

Čo sa týka biskupských svätení, získava vysviackou každý biskup ako nástupca apoštolov tú istú dôstojnosť. V Cirkvi však existuje dvojaká autorita. Tú prvú získava kresťan prijatým svätením, druhú cirkevným poverením. V prípade biskupa to znamená, že vysvätený biskup môže byť poverený riadením eparchie alebo diecézy, v tom prípade ho nazývame eparchiálnym/diecéznym biskupom, alebo môže byť titulárnym biskupom. To je situácia vladyku-nominanta Milana Lacha, ktorý je podľa starej tradície Cirkvi vymenovaný za titulárneho biskupa zaniknutej latinskej diecézy v Ostracine v Egypte. V tom prípade sa mu nezveruje eparchia alebo diecéza, aby ju riadil, ale iná významná služba v Cirkvi. Je vymenovaný na to, aby pomáhal vladykovi Jánovi, svojmu arcibiskupovi, pri riadení Prešovskej archieparchie. V tejto oblasti je podriadený otcovi arcibiskupovi aj napriek tomu, že má ten istý stupeň svätenia. Na druhej strane mu však prislúchajú práva, ktoré nemajú byť opomenuté. Medzi tieto práva patrí predovšetkým to, že ako pomocný biskup má byť protosynkelom, čiže generálnym vikárom, alebo sa mu má dať na starosť niektorá iná oblasť v riadení eparchie. ■

František Čitbaj

Gréckokatolícka cirkev na Slovensku dostala v osobe novovymenovaného prešovského pomocného biskupa Mons. Milana Lacha SJ ďalší dar. Spýtali sme sa prešovského arcibiskupa metropolitu Jána Babjaka SJ ako prijal toto vymenovanie pomocného biskupa Prešovskej archieparchie a ako ho vníma ako človeka.

Na vymenovanie pomocného prešovského biskupa som čakal dosť dlho, ale trpezlivo. Správu som prijal s radosťou v srdci a som vďačný obidvom Svätým Otcom – predošlému Benediktovi XVI. i terajšiemu Františkovi za kladné vybavenie mojej žiadosti. Moja veľká vďaka patrí aj apoštolskému nunciovi Mariovi Giordanovi, na ktorého pleciach spočívala ťarcha tejto práce.

Vymenovanie pomocného biskupa pre Prešovskú archieparchiu je veľkým darom i výzvou pre našu cirkev v Roku viery a v Jubilejnom roku sv. Cyrila a Metoda.

Mons. Milana Lacha vnímam ako veľmi súceho človeka, dobre teologicky i vedomostne pripraveného na tento zodpovedný post. Je plný vitality a chuti do práce. Má za sebou seriózne štúdiá doma i v zahraničí a aktívnu pedagogickú prax, skúsenosti v práci s mládežou. Myslím najmä na pedagogickú činnosť a na prácu so skautmi. Jazykovo je tiež zdatný.

Čo od neho očakávate?

Na túto otázku sa dá odpovedať veľmi jednoducho a krátko, ale aj zložitejšie a dlhšie. Pokúsim sa skôr o kratšiu odpoveď. Očakávam od neho horlivú zanietenosť za Božiu vec, za šírenie živej viery. Zverím mu starostlivosť o Gréckokatolícku teologickú fakultu PU, kde bude môcť odovzdávať nazhromaždené vedomosti študentom a vypomôže mi s rôznymi posviackami v našich farnostiach. Rozdelím si s ním poštu, zverím mu niektoré formačné centrum a verím, že ma odbremení do tej miery, že budem môcť konať vizitácie po našich farnostiach.

Ako vnímate to, že obaja biskupi Prešovskej archieparchie budú jezuiti?

Odpoviem protiotázkou: Azda sa niekto obáva tejto konštelácie? Nie, nikto sa nemusí báť. Myslím, že si budeme dobre rozumieť a verím, že budeme konať svoje úlohy v duchu Ignácovho hesla *OAMDG* (*Všetko na väčšiu slávu Božiu*). Mám v ňom istotu, že bude horlivým a dobrým duchovným pastierom. Je mladý, rozumie mladým a má aj rôzne skúsenosti, ktoré bude môcť zužitkovávať v každodennej biskupskej službe.

D. Kolesárová

Keď Boh mení život

Životopis novovymenovaného pomocného biskupa Prešovskej archieparchie Milana Lacha SJ

Novovymenovaný pomocný biskup pre Prešovskú archieparchiu Milan Lach SJ je gréckokatolíckym rehoľným kňazom slovenskej provincie Spoločnosti Ježišovej.

Narodil sa 18. novembra 1973 v Kežmarku, v robotníckej rodine Jána a Kataríny, rodenej Závackej. Obaja rodičia pochádzali z Osturne, malebnej gréckokatolíckej obce blízko slovensko-poľského pohraničia, no presťahovali sa do Ľubice. Otec pracoval ako zvárač vo Vagónke Poprad, aby vychoval štyroch synov: Vladislava, Jána, Milana a Petra, ktorý sa tiež stal gréckokatolíckym kňazom. Mama bola predavačkou v potravinách a neskôr pracovala ako skladníčka v Spotrebnom družstve Jednota v Kežmarku. Výchova v rodine bola síce prísna, ale plná lásky, pričom deti boli od malička vedené k Bohu hlavne otcom.

Svoje šťastné detstvo tak Milan prežil v podtatranskej obci Ľubica, kde chodil aj do základnej školy. Gymnaziálne štúdiá ukončil maturitou v roku 1992 v Kežmarku. Tu navštevoval aj Základnú umeleckú školu Antona Cígera, kde sa učil hre na klarinete u pána učiteľa Jána Levockého. Ten ho oslovil svojím ľudským prístupom.

Od prvého ročníka základnej školy otec Milan miništroval. V tom čase pôsobil v Ľubici otec Andrej Zima, ktorý sa stal pre neho synonymom kňaza svätého života. Otec Andrej mal ruky dokrútené od reumy, čo vtedy zaujalo mladého chlapca natoľko, že sa na to spýtal svojho otca. Ten mu povedal, že je to preto, lebo sedel vo väzení a robil v papierňach za to, že bol gréckokatolíckym kňazom.

Po otcovi Andrejovi prišiel v roku 1983 do Ľubice terajší prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ. Ten sa stal pre otca Milana rýchlo ďalším vzorom kňaza. Počas šiestich rokov pôsobenia vladyku Jána dozrelo u Milana kňazské povolanie. Jasne sa to v ňom zlomilo po primíciách otca Vladimíra Antona Turčaníka OSBM v roku 1987 v Závadke. V tom čase sa u Milana začala objavovať silná potreba duchovne pomáhať iným ľuďom. Na jeho duchovnú formáciu mal silný vplyv aj otec Ján Zavacký, rodák

z Ľubice. Keď otec Ján prichádzal ako bohoslovec z Litoměřic domov, Milan ho počúval ako dieťa s otvorenými ústami. Podobne na neho vplývala aj jeho sestra, rehoľníčka Naukrácia Zavacká OSBM. Ako desaťročný sa zúčastnil na jej slávnosti skladania večných sľubov v Svitavách v Čechách. Po nežnej revolúcii sa otec Milan aktívne zapájal do hnutia Svetlo-Život. Pod vplyvom duchovnej literatúry sa začal zaujímať o rehoľný život.

Vedomý si Božieho volania ku kňazstvu bol v roku 1992 prijatý do gréckokatolíckeho kňazského seminára a na Gréckokatolícku bohoslovecký fakultu UPJŠ v Prešove (v súčasnosti Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity). V seminári sa cítil veľmi dobre. Po ukončení tretieho ročníka pocítil povolanie k rehoľnému životu, preto v roku 1995 vstúpil do noviciátu Spoločnosti Ježišovej v Trnave. Tu zažil po duchovnej kríze vnútorné obrátenie, kde stál pri ňom novicmajster Jozef Šuppa SJ. Po dvoch rokoch noviciátu zložil jednoduché večné sľuby. V základných teologických štúdiách pokračoval na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Bratislave. V rokoch 1999 až 2000 bol v rámci rehoľnej formácie na magisterke ako vychovávateľ v jezuitskom chlapčenskom internáte v Košiciach. Teologické štúdium ukončil na TF TU v Bratislave v roku 2001. Z rúk terajšieho košického eparchiálneho biskupa vladyku Milana Chautura CSsR prijal 11. novembra 2000 diakonskú a 1. júla 2001 kňazskú vysviacku v Katedrálnom chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky v Košiciach.

V rokoch 2001 – 2002 si vykonával civilnú náhradnú službu v jezuitskej komunite v Košiciach a popritom do roku 2003 pôsobil v Centre spirituality Východ – Západ Michala Lacka, vedecko-výskumnom pracovisku TF TU, ako vedecký pracovník. Počas tohto pôsobenia pracoval spolu s otcom Jánom Babjakom SJ, terajším prešovským arcibiskupom metropolitom. Od roku 2003 do roku 2004 bol poverený vedením Centra spirituality Východ – Západ v Košiciach. Zároveň ako kňaz pastoračne vypomáhal veriacim v Košiciach a okolí.

V roku 2004 začal vyššie štúdiá na Pápežskom východnom inštitúte v Ríme, kde dosiahol v roku 2006 licenciát z východných cirkevných vied a v roku 2009 doktorát v tom istom odbore obhajobou dizertačnej práce *Prínos Juraja Joannikija Baziliviča OSBM na mníšsku formáciu baziliánov Mukačevskej eparchie v rokoch 1789 – 1821*. Okrem skúseností z medzinárodného akademického prostredia nadobudol i skúsenosti z duchovnej služby ako výpomocný špirituál Pápežského ruského kolégia – Russica a ako duchovný asistent Federácie skautov Európy v Ríme. Autorsky spolupracoval s Vatikánskym rozhlasom.

Po návrate zo štúdií v Ríme pracoval od roku 2009 ako riaditeľ v Centre spirituality Východ – Západ M. Lacka v Košiciach. Popri zabezpečovaní vedecko-výskumných úloh centra, organizovaní vedeckých konferencií, budovaní knižničného fondu a nadväzovaní kontaktov so zahraničím vyučoval jeden semester spiritualitu kresťanského Východu aj na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity v Košiciach, kde bol aj členom redakčnej rady teologického časopisu *Verba Theologica*. Svoju pozornosť venoval aj sprístupňovaniu odborných poznatkov širšej verejnosti prispievaním do časopisov a organizovaním populárno-vedeckých prednášok na pôde centra. Od 1. decembra 2011 pôsobí ako prodekan pre zahraničné vzťahy a rozvoj na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity v Bratislave, kde vyučuje kresťanskú spiritualitu a spiritualitu kresťanského Východu. Oblasťou, ktorej sa odborne venuje, je východná kresťanská spiritualita.

V reholi Spoločnosti Ježišovej na Slovensku bol od 30. decembra 2009 konzultorom provinciála a od 1. januára 2012 aj delegátom pre formáciu jezuitských scholastikov. Momentálne sa pripravoval absolvovaním tzv. tretej probácie na zloženie slávnostných večných sľubov.

Vedeckú prácu vyvažoval prácou s ľuďmi. Venoval sa duchovnej službe gréckokatolíckym veriacim ako výpomocný duchovný v bratislavskej farnosti. Bol aktívnym vo Federácii skautov Európy ako národný duchovný asistent.

V mladosti patrili medzi jeho záľuby hudba, hra na klarinete a gitare a čítanie kníh. Aj naďalej rád číta, najmä duchovnú literatúru. No rád siahne, ak má čas, aj po historických knihách či detektívkach od Johna Grishama. Neskôr k záľubám pribudla príroda, futbal, bicykel, hokej či lyžovanie. Pobyt v prírode sa stal pre neho akýmsi druhom relaxu.

Z hudobných žánrov počúva vážnu hudbu, rusínske ľudové piesne či zborové chrámové skladby, aj sám v čase vysokoškolských štúdií pôsobil v Zbore sv. Romana Sladkopevca v Prešove. Napriek tomu má rád aj chvíle ticha. Hovorí plynule po taliansky, aktívne komunikuje po anglicky a rusky, pasívne po francúzsky. ■

ISPA, Juraj Gradoš

snímky: archív rod. Lachovcov

Prvé sväté prijímanie s otcom Andrejom Zimom (Milan Lach druhý sprava)

Miništranti s vtedajším správcom farnosti Ľubica, terajším prešovským arcibiskupom metropolitom Jánom Babjakom SJ (Milan Lach tretí zľava, jeho brat Peter štvrtý zľava)

Pre nás a pre našu spásu zostúpil z nebies

Liturgický hymnus *Jednorodený Synu i Božie Slovo*, ktorý je súčasťou každej liturgie, nám pripomína pravdu, ktorá je zakotvená aj vo *Vyznaní viery*, a to, že Ježiš Kristus, Boží Syn, sa stal jedným z nás dobrovoľne, bez donútenia, s jediným cieľom – *spasénija nášho rádi*, pre našu spásu.

Dôvod zostúpenia Boha na zem

„Chceš poznať dôvod, prečo sa Boh narodil ako človek? Naša prirodzenosť sužovaná nemocou potrebovala lekára. Človek, ktorý padol, potreboval niekoho, kto by ho opäť postavil na nohy. Kto stratil život, potreboval niekoho, kto by mu život znova navrátil. Ten, čo prestal konať dobro, potreboval niekoho, kto by ho priviedol späť na cestu dobra. Človek uväznený v temnotách vzýval svetlo. Zajatec potreboval kohosi, kto by ho vyslobodil; spútaný niekoho, kto by mu rozviazal putá; otrok potreboval niekoho, kto by mu daroval slobodu. Sú to vari malicherné a nedostatočné dôvody na to, aby pohli Boha k tomu, aby zostúpil medzi ľudstvo sužované nešťastím a biedou?“ (Gregor z Nissy, *Veľká katechéza*, 15).

Božie vtelenie je najväčším dôkazom jeho lásky k nám

„Vtelenie nášho Spasiteľa je najvýrečnejším svedectvom jeho starostlivosti o ľudstvo. Nie je to totiž zem ani more, ani vzduch, nie je to slnko, mesiac ani hviezdy, ba ani žiadne iné stvorené diela, viditeľné či neviditeľné, ktoré boli povolané k bytiu jedným slovom alebo, lepšie povedané, povstali z jeho vôle, ktorá sa prejavila prostredníctvom slova. Nič z toho, vravím, nesvedčí tak vhodne o nesmiernej Božej dobrote ako tá skutočnosť, že jednorodený Boží Syn, ktorý vlastnil Božiu prirodzenosť, odblesk Božej slávy a pečať jeho podstaty, on, čo jestvoval od počiatku a prebýval u Boha i sám bol Bohom a skrze neho bolo všetko stvorené, prijal podobu otroka, aby sa stal podobný človeku; vzal na seba ľudskú podobu; zjavil sa na zemi a žil medzi ľuďmi; vzal na seba naše slabosti a znášal naše biedy.“ (Teodor z Cyru, *Božia prozreteľnosť*, 10)

Hľadanie strateného

„Chceme pokojne prijať v našom vnútri blahodarné a spásonosné lúče Krista, skutočne dobrého a milosrdného, a prostredníctvom nich nechať sa viesť k výšinám, v ústrety Božej milosti a jej pôsobeniu. Veď či to nie je znak jeho nevýslovnej dobrotivosti, ktorá prevyšuje každú chápavosť, že on dáva bytie každej veci, čo jestvuje? Ako to, že on svojou láskou zahŕňa dokonca tých, čo od neho odpadli; ujíma sa svojich milovaných, ktorí sú ponorení v biede; prosí ich, aby ním nepohŕdali; znáša ich napriek tomu, že nariekajú, hoci nemajú dôvod, ba dokonca ich ospravedlňuje? Ba ešte viac. Sľubuje, že im bude slúžiť. Tým, čo sa od neho vzdialili, hneď beží v ústrety, len čo sa k nemu opäť priblížia. Pevne ich objíma. Bozkáva ich bez jedinej výčitky, pokiaľ ide o ich minulosť. Chová v sebe jedine lásku. Pripravuje hostinu a zvoláva svojich priateľov, samozrejme, dobrých, aby bol jeho dom plný čistej radosti.“ (Pseudo-Dionýz Areopagita, *Božie mená*, 1)

Patrilo sa, aby sa Kristus ponížil

„Dokážeme sa odvďačiť niečím, čo by sa vyrovnalo takej veľkej láske a takej veľkej blahosklonnosti voči nám? Jednorodený Boží Syn, ktorý je jedno s Bohom pre svoj nevýslovný pôvod, vstupuje do lona svätej Panny a rastie v ľudskej podobe. Ten, čo všetko udržuje, v ktorom a skrze ktorého sú všetky veci stvorené, vstupuje do sveta ako ktorýkoľvek iný človek. Ten, pred hlasom ktorého sa chvejú anjeli a archanjeli, pred ktorým sa rozplývajú nebo i zem a všetky živly sveta, dáva počuť svoj detský plač. Neviditeľný a nepochopiteľný, ktorého nemožno vnímať pohľadom, zmyslom ani dotykom, leží uložený v jasliach. Ak niekto toto pokladá za nedôstojné Boha, dosvedčuje, že on sám je predmetom tým väčšej dobroty, čím menej sa toto všetko sluší na Boží majestát. On sa nepotreboval stať človekom. To my sme potrebovali, aby sa kvôli nám Boh stal telom a prebýval medzi nami. Totiž aby tým, že vzal na seba ľudské telo, intímne prebýval v každom tele. Jeho pokora je našou vznešenosťou. Jeho potupa je našou cťou. On je Boh, čo prebýva v ľudskom tele, a my sme boli obnovení v tele Boha.“ (Hilár z Poitiers, *Trojica*, 2, 25)

Bez Krista nám hrozí záhuba

„Každý raz, keď Kristus v bárke nášho života spí, keď ho náš lenivý odpočinok v nás uspí, rozpúta sa búrka so všetkými silnými vetrami. Besnejú vlny ako zvestovatelia smrti a raz vzdúvajúc sa do výšky pokryté penou, potom zasa klesajúc hrozia kormidelníkovi stroskotaním, kým sa ten trasie v očakávaní ešte horších vecí. Tento príklad nám ukazuje naše smutné položenie v tomto svete. Naozaj, jedna veľká a silná búrka nás ohrozuje zo všetkých strán, rúti sa na nás hrozný a ničivý uragán. No keďže, ako sme povedali, Kristus drieme v našej bárke, obráťme sa k nemu, nie materiálne, lež s veriacim duchom. Zatrasme ním nie gestami zúfalstva, ale skutkami milosrdenstva. Prebuďme ho nie neporiadnym krikom, ale duchovnými piesňami, nie hrozným lamentovaním, lež vytrvalými slzami. Venujme Bohu aspoň maličkú časť nášho života. Nepremárnime celý deň nešťastnými márnosťami a nevhodnými starosťami.“ (Peter Chrysológ, *Reči na evanjelium od Marka*, 25) ■

Marko Durlák

ilustr. snímka: www.parentingclan.com

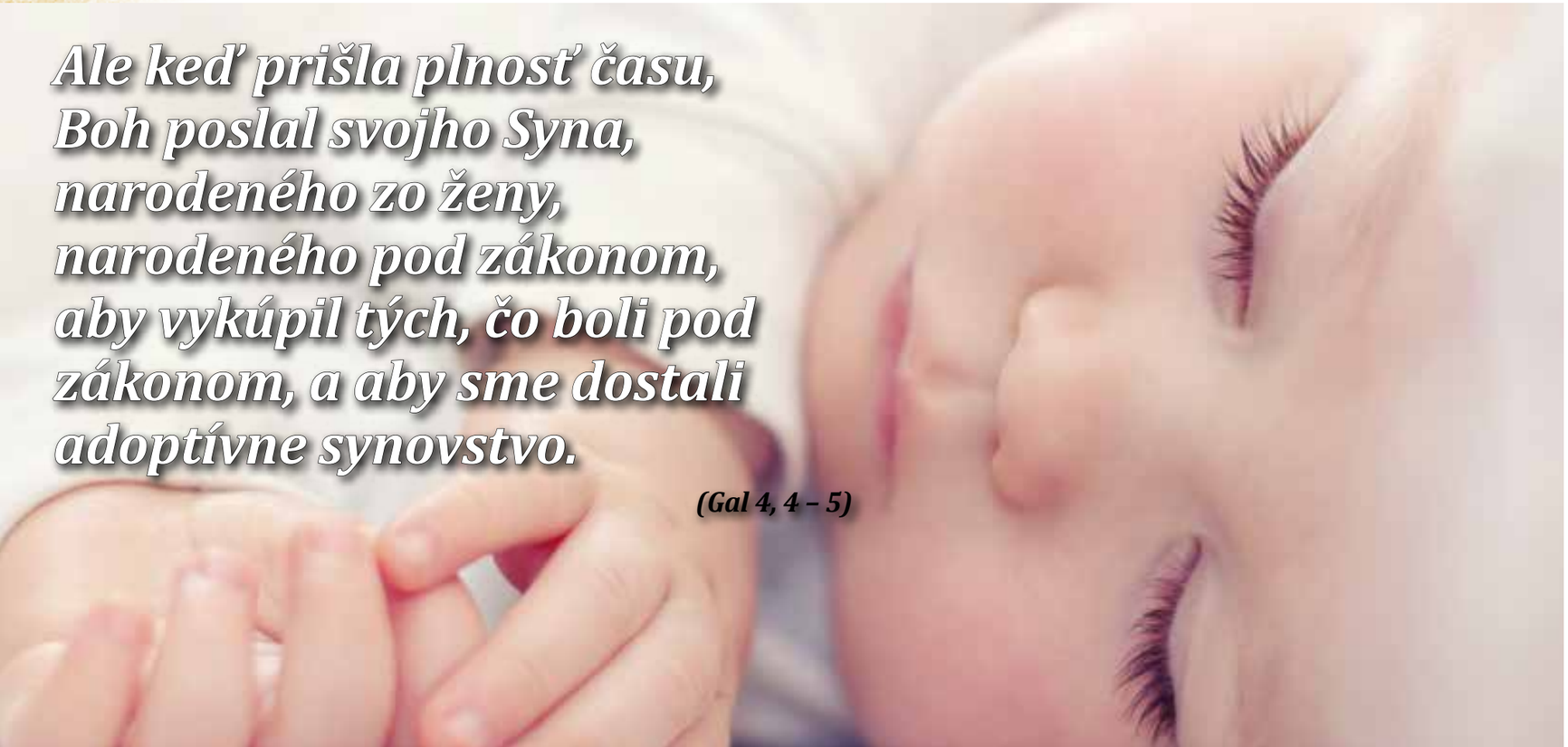

Cesta Božou prítomnosťou

Evanjelista Matúš nám jasným a jednoduchým spôsobom hovorí o prvých momentoch Ježišovho kázania. „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo.“ V Ježišovi z Nazareta Boh ukazuje svoju tvár a žiada od človeka, aby sa rozhodol spoznať ho a nasledovať. Zjavenie Boha v dejinách – keď prišiel, aby vstúpil do vzťahu dialógu a lásky s človekom – dáva nový význam celej ľudskej existencii. Dejiny nie sú len pribúdaním storočí, rokov a dní, ale sú časom osobnej prítomnosti, ktorá im dáva plný zmysel a otvára ich pre pevnú nádej.

Kde môžeme čítať o jednotlivých etapách Božieho zjavenia? Sväté písmo je privilegovaným miestom na objavenie udalostí tohto putovania a chcel by som – v tomto Roku viery – znova pozvať všetkých, aby častejšie brali do rúk Bibliu, čítali ju, rozjímali nad ňou a venovali viac pozornosti aj čítaniam pri nedeľných svätých omšiach; toto všetko predstavuje dôležitú súčasť potravy pre našu vieru. Keď čítame Starý zákon, vidíme, ako Božie zásahy do dejín ľudu, ktorý si on sám vybral a s ktorým uzavrel zmluvu, nie sú len udalosťami, ktoré sa uskutočnia a upadnú do zabudnutia, ale stávajú sa „pamäťou“ – spolu vytvárajú dejiny spásy. Tieto dejiny zostávajú živé vo vedomí izraelského ľudu vďaka opakovanému sláveniu spásonosných udalostí. Pre celý izraelský ľud sa spomínanie na to, čo Boh vykonal, stáva istým druhom trvalého príkazu – aby plynutie času bolo stále poznačené živou spomienkou na udalosti, ktoré sa stali: tieto udalosti potom neprestajne, deň po dni, formujú dejiny a zostávajú v nich prítomné.

Pre Izrael je exodus centrálnou historickou udalosťou, v ktorej Boh ukazuje svoje mocné činy. Izrael verí Božiemu plánu oslobodenia a neustále ho nasleduje, aby človek mohol spoznať svojho Pána a slúžiť mu, aby mohol s vierou a láskou odpovedať na jeho skutky. Zjavenie Boha, ktoré neustále pokračuje v dejinách, má svoje zavŕšenie v Ježišovi Kristovi: Boh nám ukázal svoju skutočnú tvár. V Ježišovi sa plní každý sľub, v ňom kulminuje príbeh Boha s človekom. Boh vždy reaguje na odpovede človeka a dokáže nájsť nové začiatky aj tam, kde sa človek stratil. Toto je veľmi dôležité pre napredovanie vo viere.

TK KBS, upravil Juraj Gradoš

Boh je s nami

Gréckokatolícky kňaz Milan Lach SJ, rodák z Ľubice, bol 19. apríla 2013 Svätým Otcom Františkom vymenovaný za prešovského pomocného biskupa. Na naše otázky odpovedal počas púte po Svätej zemi.

Otec Milan, ako ste prijali svoje vymenovanie za pomocného biskupa?
S rozčarovaním. Som na pochybách, či som ten najvhodnejší. Uvedomil som si, že sa mi kompletne zmení život. Zanechávam svoje rehoľné spoločenstvo (Spoločnosť Ježišovu), ktoré mi bude chýbať. Byť kňazom a jezuitom bola moja voľba, byť biskupom, na to sa človek špeciálne nepripravuje.

Čo vám napadlo ako prvé, keď ste sa dozvedeli o vymenovaní?
Uvedomil som si svoju ľudskú biedu. Veď kto som ja? Chlapec z obce, syn jednoduchých ľudí. Na druhej strane mám veľkú dôveru v Boha, v to, že vie, čo robí. Keď bol so mnou skoro štyridsať rokov môjho života, ktoré prešli veľmi rýchlo, verím, že ma neopustí ani v ďalších rokoch.

Už ste sa stretli s vladykom Jánom Babjakom SJ?
Áno, krátko sme sa spolu stretli druhý deň po zverejnení vymenovania a hovorili sme o budúcom poslaní a o tom, čo odo mňa očakáva.

Čo vnímate v novom poslaní ako najdôležitejšie?
Za prvoradú považujem úzku spoluprácu s vladykom Jánom, aby sme spolu čo najlepšie pomáhali nám zvereným veriacim byť s Bohom. A následne od toho sa odvíjajúce úlohy: pozorne počúvať ľudí, vnímať, čím žijú, vidieť, aká je momentálna situácia kňazov a veriacich v Prešovskej archieparchii a hľadať spolu s nimi odpovede na otázky, pred ktorými stojíme. Ale hlavne učiť ľudí modliť sa, rozprávať sa s Bohom, vytvoriť si s ním vzťah.

Aj keď ste slobodný muž, ktorý zasvätil život službe Kristovi a Cirkvi v celibáte, máte svoju rodinu. Ako prijali vaše vymenovanie?
Rodičom som to zatelefonoval pár minút pred oficiálnym zverejnením v médiách. Je predsa len dobré, že sa to dozvedeli priamo odo mňa. Mama bola prekvapená a plakala, neviem, či od radosti, alebo od strachu. To sa musíte opýtať jej. Reakciu otca neviem, ako obyčajne, nedáva navonok svoje emócie. Ani negatívne, ani pozitívne. Tak ako chlap. V pokoji.

Bratia mi blahoželali a asi sa z toho tešia.

Medzi rozhovorom s kandidátom a verejným oznámením uplynie aj niekoľko dní. Ako ste ich prežili?
Ten čas som prežil vo vnútornom pokoji, mimo Bratislavy, môjho doterajšieho miesta pôsobenia. Bol vyplnený povinnosťami, ktoré som nemohol zanechať. Najprv to bolo európske stretnutie formátorov jezuitov v Krakove, nakoľko som bol doteraz v reholi na Slovensku zodpovedný za formáciu – výchovu našich scholastikov – budúcich kňazov. Po tomto stretnutí hneď nasledovalo týždenné neformálne stretnutie týchto scholastikov, ktorých máme momentálne sedem a z ktorých väčšina je počas roka na štúdiách v zahraničí. Jedným z nich je gréckokatolík Samuel Jackanič z Vechca, ktorý študuje filozofiu v Krakove.

V Kežmarku s rodičmi a bratmi pri príležitosti otcových sedemdesiatich narodenín.

Teraz ste vo Svätej zemi, v Jeruzaleme. Bolo to spontánne rozhodnutie alebo vopred naplánované?
Bolo to naplánované asi štyri mesiace dopredu. V rámci tretej probácie – intenzívneho času prípravy na slávnostné večné sľuby u nás jezuitov, ktoré však ja už nebudem, lebo ako biskup už ani nemôžem robiť, sme mali naplánovanú púť do Svätej zeme. Tu na týchto úžasných miestach, kde žili patriarchovia, proroci a Pán Ježiš, môžem prejsť celé dejiny spásy a vidieť, ako Boh miloval človeka, aby mu dal večné šťastie.

V Oľšavici s otcom Jánom Závackým (Milan Lach tretí hore zľava, brat Peter tretí hore sprava)

Doteraz ste boli prodekanom na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Ako vidíte svoje ďalšie pôsobenie na akademickej pôde?
Jednou z činností, ktoré by som mal ako pomocný biskup robiť, je byť v úzkom kontakte s Gréckokatolíckou teologickou fakultou v Prešove. Myslím si však, že nebudem mať veľa času na akademickú činnosť. Ak ju chce človek robiť seriózne, musí sa jej venovať úplne.

Váš predchodca v úrade vladyka Milan Chautur CSsR sa venoval zvlášť mládeži. Sám ste skautom. Pôjdete v jeho stopách?
Každý z nás je originálny. Má svoje charizmy. Vladyka Milan je vo svojom prístupe k mládeži originálny aj naďalej. Budúcnosť mládeže mi leží na srdci. Chcem ju počúvať, vedieť, čím žije. A ponúknuť jej Ježiša Krista ako návod na šťastie. Uvedomujem si, že dnes majú mladí ľudia omnoho viac možností ako ja pred 25 rokmi. Ale na druhej strane vidím, akí sú krehkí a potrebujú viac času na dozrievanie, než sme potrebovali my.

Samozrejme, budem podporovať dobré aktivity mladých, ale budem sa snažiť, aby boli kontinuálne počas celého roka a aby letné aktivity boli vyvrcholením ich celoročnej práce. Čo sa týka FSE skautingu, im sa už asi nebudem môcť venovať tak ako doteraz, ale budú mať rovnaké šance ako iné aktivity v archieparchii, aby sami ukázali svoju zmysluplnosť.

Istotne vám už mnoho ľudí blahoželalo. Čo by ste im chceli odkázať?
Povedal by som to slovami apoštola Pavla: „Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje“. Vďaka za dôveru, ktorú ste mi v blahoželaniach cez SMS-ky, e-maily, *Facebook* či telefonicky preukázali. Rátam s vami, kňazi, rehoľníci, rehoľníčky, bohoslovci, mladí, rodiny i starší vekom. Bez vašich modlitieb to nezvládnem. Preto sa modlite za mňa hriešneho. Chcem ostať normálnym, ľudským, takým ako doteraz – človekom, s ktorým sa ľudia, starí či mladí, nebudú báť rozprávať a budú mať k nemu dôveru.

Čo by ste chceli na záver povedať našim čitateľom?
To, čo som povedal vyššie. A dodávam: Nebojte sa! Boh je s nami, verme jeho slovu. Veľmi, veľmi mu na nás záleží.

za rozhovor ďakuje Juraj Gradoš

Dar pre nového pomocného biskupa

Pri príležitosti vymenovania nového pomocného biskupa pre Prešovskú eparchiu by sme chceli otcovi Milanovi Lachovi podarovať za všetkých čitateľov a pracovníkov dar – **biskupské rúcho modrej farby**. V prípade, že by ste chceli túto zbierku podporiť, zašlite svoje príspevky poštou na adresu redakcie alebo na účet Slova vedený v ČSOB **400 684 72 51/7500** s variabilným symbolom **0106** a poznámkou ***Biskupské rúcho***. Vopred vyslovujeme všetkým darcom i tým, ktorí sa na tento úmysel budú modliť, srdečné Pán Boh zaplať!

redakcia

Sloboda? Fikcia!

Keď som pred rokmi písal o čudných udalostiach zo severských krajín a z Veľkej Británie, kde boli kresťania prenasledovaní pod zásterkou plurality názorov a rovnosti práv, dostával som na svoje príspevky rôzne reakcie z oboch strán – jedni ich pochvaľovali a hovorili, že treba o tom rozprávať, iní sa nad tým začudovali a vyjadrili nesúhlas s uverejňovaním týchto informácií – u nás to tak istotne nebude. No pravdu mali asi tí prví.

Rada pre vysielanie a retransmisiu v Slovenskej republike sa na svojom zasadnutí 23. apríla rozhodla uložiť sankciu – upozornenie na porušenie zákona v katolíckej televízii LUX jej vysielateľovi TV LUX, s. r. o., za porušenie § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii za porušenie objektívnosti a nestrannosti spravodajských a politicko-publicistických programov, ako aj neoddeľovanie názorov a komentárov od informácií spravodajského charakteru v súvislosti s vysielaním programu *U Pavla* 29. októbra 2012, ktoré bolo venované téme *Registrované partnerstvá homosexuálov*.

Ako sa mala televízia zachovať? Mlčať, neprezentovať názor Katolíckej cirkvi, ktorá ju zastrešuje? Potom sú pošliapané práva na slobodu vierovyznania. Alebo dokonca mala dať vo svojom vysielacom čase priestor zástupcom homosexuálov, ktorí by na jej pôde šírili myšlienky nezlučiteľné s náukou Cirkvi? K tomu sa rada nevyjadrila.

Osobne si myslím, že sa u nás začínajú testovať spôsoby, ako dostať Cirkev pod kontrolu štátu. Začne sa to médiami, ktoré budú musieť byť svetské, a ak chcú byť náboženské, budú za to pykať. Potom príde na rad charita a školy. Nakoniec už ani kňaz nebude môcť z ambóna slobodne hlásať Božie slovo, lebo bude musieť uvažovať o tom, či nejakým spôsobom niekoho neurazí, alebo neporuší zákon.

Ak však Cirkev bude ticho a nezačne bojovať hneď na začiatku, potom bude bojovať len veľmi ťažko a navyše oslabená. Začne sa znova doba rímskeho pápeža Petra a jeho prvých nástupcov, doba prenasledovania kresťanov, lebo sú iní a vyznávajú iné hodnoty ako mocní vodcovia sveta a im podriadené slepé masy ľudí. A aj keď to znie hrozivo, možno z toho všetkého znova povstane Cirkev ako víťaz. Minimálne však pribudne mnoho svätých mučeníkov, vyznávačov, prepodobných a bláznov pre Krista, ktorým Boh a jeho slovo budú prednejšie než pokoj tohto sveta. A v tomto rozpoložení môžeme i dnes zvolať s prvotnými kresťanmi jednoduchú modlitbu: „*Marana tha!* – Príď, Pane!“

Juraj Gradoš

SYNOVSTVO

Útulky pre starých (Sir 3, 12 – 16)

Všimli ste si, že starobincov a útulkov pre starých je čoraz viac? Niektoré fungujú z nezištnej lásky, prevádzkované rehoľnými sestrami, ktoré v tejto službe objavujú, ako milovať Ježiša. Keď sa snažíme umiestniť niektorého opusteného starčeka do týchto útulkov, obvykle niet miesta, sú plné, treba sa zapísať do nekonečného zoznamu tých, ktorí čakajú, kým neumrie niektorý starček, aby mohli zaujať jeho miesto.

To isté sa deje v útulkoch súkromnej dobročinnosti.

Štátnym útulkom zvykne chýbať ľudské teplo, ako to býva pri byrokraticky poskytovanom milosrdenstve.

Súkromné útulky sú výnosným podnikaním, ktoré poskytuje svojim zákazníkom dobré zaobchádzanie, ak platia poplatky, ktoré zvyknú byť vysoké.

Prečo starí odchádzajú do útulkov?

Niektorí z vlastnej vôle, aby neboli deťom na ťarchu, iní preto, lebo deti sa už o nich nemôžu starať. Iní zas preto, lebo ich deti opustili alebo nemajú deti.

Tí, čo nemajú milosrdenstvo, kruto vyhlasujú, že títo starkí majú, čo si zaslúžili, lebo nedokázali dobre vychovať svoje deti ani si získať lásku, ktorú teraz potrebujú.

Sú rodičia a rodičia

Deti majú práva a ony ich veľmi radi pri každej príležitosti vynášajú na svetlo, ale majú aj povinnosti, a nezaškodilo by im ich taktiež vysvetliť.

Cti otca svojho i matku svoju (Ex 20, 12) je priame Božie prikázanie, ktorého miesto je hneď za prvými troma, ktoré sa týkajú uctievania Boha. Rodičom dlhujeme nielen lásku, ktorá sa rodí z vďačnosti, že nám darovali život, ale aj úctu a rešpekt, ktorú si zaslúžia, lebo ich rodičovstvo je obrazom Božieho otcovstva.

Problém nastáva, a to stále častejšie, keď rodičia nerobia česť svojmu rodičovstvu, keď sú nezodpovední, násilní, ubližujúci alebo keď opustia svoje deti.

Jedno dievča z mojej farnosti som zvykol volať priezviskom, lebo bolo veľmi pitoreskné, ale ona ma požiadala, aby som ju volal menom, lebo nemala rada svoje priezvisko, keďže jej pripomínalo otca, ktorý jej veľmi ublížil.

Nepochybne, lásku si treba vedieť získať, a existujú rodičia, ktorí rozsievajú iba strach, hrôzu a vyvolávajú odmietanie. K nim sa nedá pociťovať láska, ale úcta zušľachťuje toho, kto ju preukazuje. Deti sa majú modliť za takéhoto otca alebo mamu.

Stále častejšie vídame, ako sa o vnukov starajú ich starí rodičia a vo svojej starobe sa musia znova stať rodičmi, lebo ich deti neboli zodpovedné. Títo starí rodičia alebo príbuzní si zaslúžia lásku a úctu detí, ktoré prijali za svoje.

Slobodné matky sa zvyknú trápiť, keď sa ich deti pýtajú na otca. Prosím, neopisujte im falošného otca ani ich nepodporujte v nesplniteľných túžbach. Povedzte im pravdu.

Deti sú dlžné svojim rodičom aj tým, ktorí ich zastupujú, napríklad učiteľom, poslušnosť. A poslušnosť neznamená správať sa dobre len vtedy, keď je ten, čo prikazuje, prítomný. Hranicou poslušnosti je vlastné svedomie, to znamená, že dieťa má právo neposlúchnuť, keď sa mu prikazuje niečo, čo je v rozpore s jeho svedomím.

Dospelosť

Mladí sú veľmi radi, keď dovŕšia osemnásť, lebo to znamená, že sú už dospelí a cítia sa slobodní, ale nie je to tak. „Ten, kto živí, prikazuje“ – hovorí ľudové porekadlo, ktoré obsahuje jednu celú pravdu: pokiaľ sú deti v rodičovskom dome, sú ich povinní poslúchať vo veciach, ktoré sa týkajú blaha celej rodiny. Ak chcú byť skutočne slobodní, nech sa osamostatnia a živia sa sami, čo nie je u nás zvykom a ani sa to neodporúča pre ich neskúsenosť.

Kým žijú v rodičovskom dome, majú povinnosť zodpovedne pristupovať k svojim štúdiám, pomáhať pri domácich prácach, žiť v súlade so svojimi rodičmi a súrodencami a ekonomicky prispievať, keď si nájdu zamestnanie.

V prípade, že deti ostanú slobodné, a preto radšej ostávajú v rodičovskom domove, ich rodičia musia pochopiť, že sú už vekom starší, ustálení a zodpovední, a rešpektovať ich rozhodnutia, ak tým nenarušajú poriadok v rodine.

Keď sa úlohy vymenia

Keď sa rodičia dožijú staroby, je rad na deťoch, aby sa o nich zodpovedne postarali, kým si ich nepovolá Boh. Starí rodičia majú právo byť súčasťou domova, ale musia byť múdri, lebo už nemajú inú autoritu než morálnu, ak si ju dokázali získať.

Dobrý syn...

- Nikdy nehovorí: „Ja som ťa neprosil, aby som sa narodil“ ani „Je to tvoja povinnosť.“
- Neodchádza z domu, lebo chce byť slobodný.
- Neodpovedá neúctivo na rodičovské napomenutia ani im neprejavuje vzdor.
- Dáva najavo to, s čím nesúhlasí, aj o tom diskutuje, ale poslúcha.
- Žije v súlade so svojimi súrodencami.
- Neoddeľuje sa ani nevytvára tichú domácnosť.
- Nehovorí svojim rodičom, že je ateista, aby sa im pomstil.
- Nevedie iný život mimo svojho domova.
- Pamätá na to, že ten, kto nepracuje, nech ani neje. ■

P. Sergio G. Román
(zo španielčiny preložil otec Peter Labanič)
ilustračná snímka: sxc.hu

Kňaz s národným cítením

Od smrti Mons. Františka Fugu, rodáka zo zemplínskej dediny Vinné, uplynulo 9. novembra 25 rokov. František Fuga bol po štúdiu na gymnáziu v Michalovciach, v kňazskom seminári v Košiciach a po ďalšom štúdiu v Ríme vysvätený za kňaza v Lateránskej bazilike v Ríme 5. marca 1950. Po štvorročnom pôsobení ako kaplán v severotalianskej diecéze Belluno vo farnosti Sedico prežil celý svoj pastoračný život kňaza medzi kanadskými Slovákmi v Hamiltone.

Napriek tomu, že bol rímskokatolíckeho vyznania, do provincie Ontário v Kanade bol poslaný, aby stmelil slovenských gréckokatolíkov. Pod jeho vedením vznikla v Hamiltone popri slovenskej rímskokatolíckej farnosti aj slovenská gréckokatolícka farnosť. Onedlho svojpomocne vybudoval kostol zasvätený klokočovskej Panne Márii, vrátane fary a spoločenskej haly, v ktorej sa konal družný národnostne orientovaný spoločenský život farnosti.

Mimo pastoračnej činnosti bol Mons. František Fuga činný ako autor, redaktor a vydavateľ náboženskej literatúry. Bol autorom aj vydavateľom mesačníka *Mária* a vydavateľom diel slovenských exilových autorov. Z príspevkov slovenských emigrantov z celého sveta redigoval a vydal trojzväzkový výber spomienok na rodný kraj pod názvom *Slovenská otčina*. Aktívne sa zapojil do práce krajanských spolkov v Kanade a USA. V najreprezentatívnejšej celosvetovej organizácii slovenských exulantov a emigrantov, v zahraničnej Matici slovenskej, pôsobil od roku 1974 až do svojej smrti v roku 1987 vo funkcii predsedu.

Mons. František Fuga zasvätil celý svoj život práci pre samostatnosť Slovenska. Svojho sna o samostatnom Slovensku sa nedožil. Na rodnú zem sa už nikdy nevrátil, zomrel uprostred rozrobenej práce.

Pri tejto príležitosti sa patrí spomenúť ešte jeden významný počin Mons. Františka Fugu.

Napriek existencii hodnoverných písomným dôkazov sa opomína zásluha Mons. Františka Fugu na vzniku súčasnej slovenskej štátnej vlajky a slovenskej zástavy. Mons. Fuga bol presvedčený, že komunita Slovákov v zahraničí má mať aj vlastný identifikačný symbol: vlajku a zástavu. Aby odlíšil kanadských Slovákov od iných slovanských komunít: Rusov, Chorvátov, Srbov, Slovincov, užívajúcich rôzne poradia farebnej trikolóry – biela, modrá, červená, dávno pred vznikom Slovenskej republiky navrhol na odlíšenie kanadských Slovákov vlajku, na ktorej do stredu poľa z trikolóry spoločnej pre mnohé slovanské národy umiestnil dobre známy biely slovenský dvojkríž na modrom trojvrší – symbol boja za slovenskú samostatnosť už z obdobia roku 1848. Tým chcel vlajku odlíšiť od vlajky z prvej Slovenskej republiky z rokov 1939 – 1945. Tento grafický návrh spracoval, následne bol odsúhlasený a schválený anglickou kráľovskou heraldickou spoločnosťou ako oficiálna vlajka kanadských Slovákov. Keď si po vzniku Slovenskej republiky dovtedajšiu československú vlajku privlastnila Česká republika, grafické riešenie vlajky kanadských Slovákov sa stalo základom súčasnej slovenskej štátnej vlajky s malou modifikáciou – posunom dvojkríža zo stredu do prvej tretiny plochy vlajky. Na tomto procese sa už Mons. Fuga pochopiteľne nemohol zúčastniť, a tak mnohí Slováci doposiaľ nevedia, že základ súčasnej slovenskej vlajky a zástavy vznikol na gréckokatolíckej fare vinianskeho rodáka Mons Františka Fugu v Hamiltone.

Mons. Fuga zomrel v Kanade 9. novembra 1987 vo veku 64 rokov.

Dodnes na neho s láskou spomína sestra Anna a synovci a netere s rodinami. ■

František Cupák

Scientológia

Medzi sekty a nové náboženské hnutia, ktoré v súčasnosti ohrozujú spoločnosť, patrí aj scientológia. Zakladateľ Lafayette R. Hubbard (1911 – 1986, USA) založil ako 29-ročný *Medzinárodné združenie scientológov*. V roku 1946 sa stal významným a aktívnym členom lóže O.T.O. (*Ordo Templi Orientis*), ktorú založil „otec“ novodobého satanizmu Aleister Crowley. Hubbard neskôr vydal knihu *Dianetika: Moderná veda o duševnom zdraví* a v roku 1955 založil Scientologickú cirkev (stredisko je v Los Angeles).

Slovo dianetika – učenie o duchovnej bytosti vo vzťahu k telu – pomenúva metódu, ktorou možno znova obnoviť pôvodný duševný potenciál. Podľa Hubbarda je myseľ zložená z dvoch častí: analytickej mysle (v tej sú uložené vnemy a zážitky, ktorými môžeme vedome disponovať) a reaktívnej mysle, ktorá existuje pod úrovňou ľudského vedomia a nie je pod vlastnou kontrolou človeka. Reaktívna myseľ je príčinou všetkých neúspechov človeka, pretože ukladá všetky zlé veci, ktoré sa človeku prihodili, a vyhadzuje ich späť vo chvíľach nebezpečenstva alebo rozrušenia a nariaďuje správať sa tak, ako sa človek nerozhodol. Odstránením týchto negatívnych *engramov* z reaktívnej mysle a ich presunom do analytickej mysle si ich človek údajne môže uvedomiť, a tým ovládnuť. Na tento presun má slúžiť špeciálna metóda – auditing. Pomocou auditingu možno dospieť až do stavu *clear*. Cieľom auditingu (rozhovoru) je analyzovať kandidáta prostredníctvom dialógu a predovšetkým prístroja, akéhosi detektora lži – e-metra. Celý rozhovor sa nahráva, preto môže byť kedykoľvek zneužitý v neprospech človeka. Napríklad v okamihoch krízy, keď chce opustiť spoločenstvo. *Clear* je stav osoby, ktorá už nemá reaktívnu myseľ. Auditingom rozpoznala nevedomé bolestivé zážitky a ich škodlivé pôsobenie voči ostatným. Tým tieto zážitky stratili svoju silu a vplyv na osobu. Kúsok po kúsku bola odstraňovaná škodlivá energia. Tým osoba údajne znova získa pôvodný potenciál sebaurčenia, schopností, zodpovednosti a šťastia.

Podľa Z. Vojtíška je scientológia, ako aj osobnosť jej zakladateľa od počiatku silne kontroverzná. Kontroverzný je už jej východiskový predpoklad existencie reaktívnej mysle.

Kamil Kardis

Víkend v Bárke v Juskovej Voli

Preosiate priateľstvo

„Pri Ježišovom kríži stála jeho matka, sestra jeho matky, Mária Kleopasova a Magdaléna. Bol som tam aj ja – Ján.“ Takto očitý svedok Ježišovho utrpenia vykreslil spoločenstvo pri smrti svojho Majstra. Ostatní apoštoli, ktorí deň čo deň s Ježišom chodili, ho opustili. Zo zoznamu iných (72) učeníkov sa nenašiel takisto nik. Zostala len Mária, pár príbuzných a jediný učeník. Kríž má schopnosť preosiať priateľov.

Všetci v núdzi strácajú priateľov. Ja som ho v najväčšej biede našiel. I keď je Samaritán – a známi po mne zazerajú – stal sa mojím najlepším priateľom. (muž, ktorého ozbíjali zbojníci na ceste z Jericha)

O tom, že na pravého priateľa sa dá spoľahnúť v núdzi, nik nepochybuje. Kým je všetko v poriadku, priateľmi sa zdajú byť mnohí. Priateľstvo (a ani žiaden iný vzťah) nefunguje ako obchod. Nie je to výmena starostlivosti a pozornosti za materiálne výhody alebo za rovnakú starostlivosť či pozornosť. Ukazuje sa to najviac vtedy, ak jednému z priateľov dôjde trpezlivosť so slabosťami toho druhého. Buď sa vtedy priateľstvo naštrbí, nadobro skončí, alebo jeden z nich bude bombardovaný výčitkami. A ten druhý bude povyšovať svoje zásluhy, čo pre priateľstvo obetoval.

Je ešte iná cesta?

Keďže nik z nás nie je dokonalý, skôr či neskôr narazíme na hranice našej vlastnej ochoty, dobrosrdečnosti, láskavosti a nezištnosti. Alebo sa staneme obeťou tejto hranice, ktorú nechce ten druhý prekonať. Silu posunúť túto hranicu nikdy nenájdeme v sebe. Musíme sa vydať na cestu k prameňu všetkých týchto dobrodení – a ním je Ježiš. Ukrižovaný a vzkriesený.

Cez vzkriesenie

Pri kríži nebol skoro nik z Ježišových učeníkov a priateľov. No po vzkriesení a zoslaní Svätého Ducha sa strach, neistota zmenili na silu, ktorá zrazu zaplavila svet. Jej moc je taká nekonečná, že zasiahla všetky generácie a vďaka nej si sa aj ty dozvedel o Spasiteľovi. Je to moc Svätého Ducha, ktorý posúva hranice v nás. Z ustráchaných učeníkov, ktorí sa nezúčastnili na poprave svojho Učiteľa, urobila skalopevných svedkov jeho lásky k človeku.

Kam inde teda vložiť svoj strach a neochotu slúžiť v pravom priateľstve, ak nie do kríža skrze úprimnú ľútosť a zmierenie s ním? Uver, že Ježiš môže dnes mocou svojho vzkriesenia posunúť, ba zrušiť všetky hranice egoizmu a pohodlia. Sila Svätého Ducha, ktorá dávala odvahu svedkom a vyznávačom, je tá istá v Cirkvi aj dnes. Ako Boží syn a dcéra máš na ňu právo. Zmena zrejme nebude jednorazová, no Božie cesty sú bezpečné a pre tvoj život najlepšie.

Ako na to?

Túžba byť s niekým je taká silná, že dáva vznik a rast priateľstvu, láske, a napokon sa vďaka tejto hlbokej túžbe rodí nový život. Sila túžby po spoločenstve pochádza od toho, kto si ako prvý želá našu radosť, lásku i šťastie. No radosť bez radosti z neho je neúplná. On je pravým priateľom v každom zmysle. Nemá hranice trpezlivosti, nepozná výčitky a hrozby (podobné ľudským), že už ťa nikdy nechce vidieť. Boh nie je ako človek, ktorý po zrade dáva trpko pocítiť, ako si mu ukrivdil. On je iný. Ak sa opravdivo vraciaš do Otcovho domu, čaká ťa už na ceste. A práve tebe môže dať schopnosti pre život v priateľstve, o akých sa ti ani len nesnívalo. Nielen preto si zasluhuje, aby bol tvojím priateľom číslo jeden.

Misie

Keďže sila, ktorá sa zjavila v slabosti kríža a sláve vzkriesenia, dala zrod spoločenstvu učeníkov, práve toto miesto je veľmi vhodným na nadviazanie priateľstva, ktoré ťa posunie ďalej. Ak máš vo svojom okolí bratov a sestry, ktorí podobne ako ty žijú s Bohom, niekto z nich sa môže stať tvojím druhým najlepším priateľom. No Boh si môže svojho učeníka (teda teba) použiť ako nástroj svojho zjavenia pre iných. Preto sa nediv, ak je v tvojom okolí niekto, koho by nezaujímal vzťah s Ježišom. Začni uvažovať o tom, či nemáš byť pre neho svedkom Božej lásky. Tvoje svedectvo nemusí byť preliatím krvi, na začiatok stačí brať vážne svoje krstné sľuby. ■

Pavol Burda

Boj o život

Volám sa Fero, mám manželku Angeliku a syna Joachima. Sme členmi gréckokatolíckeho spoločenstva Neokatechumenátnej cesty v Prešove. Keďže som z katolíckej rodiny a rodičia ma viedli k viere od malička, nebudem písať o jednorazovom obrátení, ale o tom, čo mi darovala táto jedinečná charizma v Cirkvi.

Na tejto ceste som od svojich pätnástich rokov. Nemôžem opísať všetko, čo za ten čas robil Boh v mojom živote, preto rozpoviem iba skúsenosť z ostatného obdobia. Keď sme v roku 2004 vstupovali do manželstva, nerobili sme si plány. Mali sme skúsenosť, že naše plány Boh veľakrát zmenil, ako chcel. Ale predsa. Tešili sme sa na deti. (Bratia zo spoločenstiev majú veľa detí. Niežeby to bolo nejaké pravidlo, ale Boh im dal milosť byť otvorenými pre život, čo je v dnešnej dobe plnej možností, ako si „prirodzene“ plánovať počet detí, dosť neobvyklé a, bohužiaľ, často pokladané za nerozumné aj zo strany veriacich. Ešteže Boh nie je „rozumný“ ako my ľudia.) Veľmi sme očakávali ten čas. Ale neprichádzal. Nič sa nemenilo, a tak sme navštívili lekárov. Od nich som sa dozvedel strašnú správu. Som neplodný! Bolo to ako direkt na bradu od Tysona – aspoň tak si to predstavujem – a knokaut v prvom kole. Neveril som tomu. Veď mne sa to nemôže stať! Také veci sa stávajú iba iným. Cítil som sa veľmi ponížený a bol som na Boha nahnevaný. Bol to ťažký, ale dobrý čas. Ťažký, lebo som nevedel prijať, že Boh radikálne zmenil moje plány, a pochopiť prečo ja. A dobrý, lebo počas neho mi Boh ukázal, kto som, na čo som dobrý, čo je v mojich silách; že jediné, na čo som plodný, je hriech.

Najjednoduchšie bolo všetko zanechať. Boha, Cirkev, spoločenstvo... No mal som skúsenosť, že rozhodnutia urobené v kríze sú hlúpe, a neurobil som to. Prosil som bratov, aby sa za nás modlili, aby sme s vďačnosťou prijali túto situáciu ako Božiu vôľu a dar pre náš život.

O osvojení dieťaťa sme rozmýšľali hneď, ale ja som nechcel. Vtedy som sa veľa hádal s Bohom. Neustále počúvanie Božieho slova a zdieľanie sa s bratmi mi však pomáhali ostať v realite a neľutovať sa. Boh mi ukázal veľa vecí. A dnes som mu za svoju neplodnosť vďačný. Dal mi spoznať, že nie som strojcom svojho šťastia, tvorcom svojho života, že on je *Kyrios*, ktorý riadi moje kroky. Všetky zásluhy patria jemu.

Keď sme sa v roku 2011 rozhodli, že si osvojíme dieťa, nebolo to už preto, aby sme „opravili“ to, čo Boh pokazil (on nič nerobí zle), ale aby sme mohli túto skúsenosť niekomu odovzdať, odovzdať vieru, to, že on ma miloval vtedy, keď som sa proti nemu búril, keď som neprijímal jeho vôľu. Kristus povedal: „... nie ako ja chcem, ale ako ty, Otče.“ On našiel pokoj v Otcovej vôli, a to je oveľa dôležitejšie, ako robiť z Boha automat na naše predstavy. Zakúsil som pokoj v situácii smrti: pokoj, keď ťa oberú o peniaze, keď ťa nespravodlivo obvinia v práci... To mi daroval Boh cez Neokatechumenátnu cestu.

Dnes máme syna nie z našej krvi, ale ako dar od Boha; nech je požehnané jeho meno!

Joachim – „Boh ustanovil; Boh pripravil“.

Modlite sa za nás! ■

Fero

Pochvala Cyrilovi a Metodovi

Pochvala je typické rétorické čítanie, ktorá sa viaže na *Život Metoda* a niektorými informáciami dopĺňa aj *Život Konštantína.* Začína sa takto: „Šiesty deň toho mesiaca apríla chválorečí na pamiatku svätých a preslávnych učiteľov slovienskeho národa, blahoslaveného Cyrila a Metoda, arcibiskupa panónskeho, ktorí vytvorili preň písmo a do jeho jazyka preložili Nový a Starý zákon. Pane, požehnaj, Otče!“

Svätého Metoda chváli týmito slovami: „Starší jeho (Konštantínov) brat Metod hneď za mladi začal prijímať svetské hodnosti, lebo rozkvital múdrosťou ako ľubovonný kvet, a preto ho všetci vladári milovali. V hovoroch sa javil ako Šalamún tým, že z hĺbky svojho srdca vynášal obdivuhodné podobenstvá i poučenia a otázky. V službe sa ku všetkým správal ochotne ako anjel a vo vojne bol strašlivý ako Samson a Gedeon i Jozue Nave. Preto prijal i hodnosť veliteľa, ale zotrval v nej len krátko. Poznal, že tento svet plný nepokoja a zmätku neužitočne mizne ako tieň, ale ešte viac ho zasiahlo ako strela do srdca slovo Pána, ktorý hovorí: ‚Čo osoží človeku, ak získa celý svet, ale na svojej duši škodu utrpí alebo ju zahubí, lebo čo dá človek výmenou za svoju dušu?‘ Preto zamenil veci pozemské za nebeské, pohrdol časnými, odriekol sa ich a obrátil sa k večným.“ *Pochvala* ďalej sleduje naplnenie Svätého písma v jeho živote slovami: „Do krajiny cudzích národov sa vypravia, dobré i zlé skúsia medzi ľuďmi. Srdcom svojím na úsvite budú sa obracať k Bohu, ktorý ich stvoril... Pamiatka ich nezanikne a ich meno bude žiť od pokolenia do pokolenia... **chválu ich bude zväčšovať Cirkev, ktorej boli mocnými podporovateľmi a neochvejnými stĺpmi.**“

Jozef Gača

Kúsok domova

Rastislav mal radosť z diela, ktoré obaja bratia konali, a raz ich pozval na večeru.

„Ako vám ide učenie?“ spýtal sa ich.

„Dobre,“ odvetil Konštantín. „Žiaci sú chápaví a už sme možno aj za polovicou nášho učenia.“

„Už sú to viac ako dva roky, odkedy ste prišli po prvýkrát na Devín.“

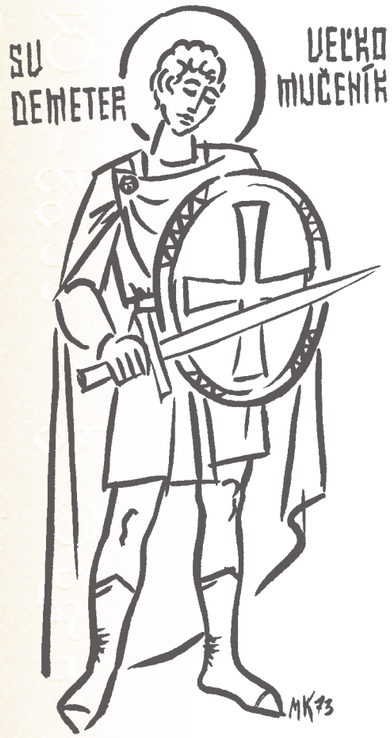

„Áno, knieža. No toto naše poslanie sa pomaly blíži ku koncu. Už sa nám cnie za našimi blízkymi, bratmi, kláštormi, chrámami,“ odvetil Metod.

„Preto som si vás dnes pozval,“ povedal Rastislav. „Učeníkov budeme mať, no treba pre ne zbudovať i chrámy. Niektoré už stoja, no na mnohých miestach sa držia starých bohov. A aj tam, kde stoja, sú ešte stále veľmi živé staré zvyky.“

„Sami to nezvládneme. Preto sme, ako viete, prijali ďalších učeníkov. Teraz je ich skoro dvesto. Jedni napredujú pomalšie, iní rýchlejšie, no nemôžeme sa venovať každému osve. Sme iba dvaja a práce je naozaj veľa,“ povedal Konštantín.

„Máme tu zopár staviteľov, čo už postavili chrámy u nás i za hranicami. Len by ste im mali povedať, ako budú vyzerať naše nové chrámy.“

„Tak to by sme mohli,“ povedal s radosťou Konštantín. „A možno sa medzi učeníkmi nájdu aj takí, ktorí dokážu oživiť drevo a urobiť z neho okno do neba. Veľmi mi chýbajú naše fresky a ikony.“

„Možno,“ odvetil Rastislav a usmial sa. Jeho dielo začalo naberať konkrétne obrysy. „Čo je to to okno do neba?“

„Pane, pozri sa, prosím, na mňa cez svoj sklenený pohár. Čo vidíš?“ spýtal sa Konštantín.

„Teba. No si veľmi rozmazaný – akoby ani nie ty. Si to ty, lebo to viem, ale nie si to ty.“

„Máš pravdu, knieža. S ikonou je to rovnaké. Hľadíš na ňu ako ty na pohár, no vidíš niekoho, kto akoby stál za ňou. No nevidíš ho jasne, zreteľne, ale ako ty mňa – akoby rozmazane. A tak vidíš nášho Pána na dreve ikony, no nie je to Pán. Ale môžeš sa mu prihovárať, modliť sa k nemu, lebo on stojí za tým kúskom dreva. A tak, hoci ho nevidíš priamo, môžeš s ním viesť rozhovor ako my teraz s tebou.“

Rastislav sa začudoval a spýtal sa: „A takto možno znázorniť len Krista?“

„Nie. I tých, ktorých nazývame svätými, lebo oni žijú. Veď ako hovorí Písmo, náš Boh nie je Bohom mŕtvych, ale živých.“

„Ešte by ma zaujímalo, ako ste si u nás za tie dva roky zvykli. Nič vám nechýba?“

„Pane, slúžime Kristovi na miestach, kam nás zavolá, no aj tak sú naše srdcia smädné po domovine. Po našom úžasnom meste, ktoré vy Slovania voláte Solún,“ povedal Metod.

„A čo je také vzácne na vašom meste?“

„Okrem iného aj ten, ktorého uctieva celý Solún. S tvojím dovolením by sme mu chceli zasvätiť jeden z nových chrámov.“

„A ktože je to?“

„Svätý slávny veľkomučeník Demeter,“ povedal Metod a zahľadel sa do diaľky.

„Keď stojíme pred svetlým Božím trónom, múdry Demeter, nezabúdaj teraz na nás. Pros najmä za našu úbohosť. Keď teraz tu ako cudzinci ospevujeme tvoju veľkosť, svätý, obraciame zraky s pevnou nádejou na tvoje orodovanie. Vypočuj nás teraz, svojich biednych sluhov, slávny, buď milostivý, pretože sme sa odlúčili, súc ďaleko od tvojho žiarivého chrámu. I horia dnes vnútri naše srdcia a túžime, svätý, tvojmu chrámu pokloniť sa niekedy tvojimi modlitbami,“ nahlas sa modlil Konštantín.

„Nech je tak, ako si žiadate,“ povedal Rastislav. „Jeden z chrámov postavte na jeho počesť a ostatné nech nesú mená iných vašich svätcov.“

„Ako chceš, pane. Demetrovi rovný je veľkomučeník Juraj. No uctievame aj svätého Klementa, ktorého ostatky nosíme so sebou, či Margitu Antiochijskú.“

„No nadovšetko uctievame Presvätú Bohorodičku, vždy Pannu!“ povedal Metod.

„Tak nech je najväčší chrám zasvätený práve jej,“ rozhodol nakoniec Rastislav. ■

Juraj Gradoš
snímka ikony M. Klimčáka
Sv. Demeter

Červená

Vychádzam z cerkvi. V hlave mi doznievajú slová homílie o tom, ako sa má kresťan snažiť byť iný, žiť vo svetle Božích prikázaní a jeho právd. Predo mnou je semafor. Tá červená sa mi však zdá nekonečná. A zjavne aj dvom mužom a žene vedľa mňa, ktorí tiež boli na liturgii. Keďže niet žiadneho auta, vykročia na priechod. Podľa ich vzoru bezmyšlienkovite ako teliatko vykročím za nimi. Prejdem na druhú stranu, spokojná, že som to stihla. Zrazu sa však zastavím nad svojím konaním. Bola som iná? Nie, nechala som sa strhnúť davom a zanedbala pravidlá. Koľkokrát zanedbám pravidlá vo svojom duchovnom živote a idem na červenú?

Mária Pihuličová

Videli sme pravé svetlo

Spomínam si na udalosť s jednou mojou známou, ktorá je síce, ako sa hovorí, nepraktizujúca veriaca, ale predsa presvedčená evanjelička. Táto žena rada navštevovala božskú liturgiu v našej cerkvi a jedného dňa ma šokovala vyjadrením: „Najradšej počúvam, keď spievate ‚Videli sme pravé svetlo, prijali sme nebeského Ducha, našli sme pravú vieru, klaniame sa nedeliteľnej Trojici, lebo ona nás spasila.‘ Ja som si myslela, že prijímate len Krista, a vy aj Svätého Ducha, celú Trojicu.“

Toto vyjadrenie ma donútilo zamyslieť sa nad skutočnosťou, ktorú prežívame aj v týchto dňoch – očakávanie a prijatie Svätého Ducha. Cirkev nám v liturgii dáva okúsiť práve tú chvíľu, ktorá sa odohrala už dávno, no v liturgických sláveniach sa všetko stáva skutočnosťou „dnes“. Preto často spievame „dnes zostúpil“, „dnes prijali apoštoli Ducha“ a podobne. Dávna chvíľa je sprítomnená do dnešného dňa, aby ju mohol zakúsiť každý veriaci človek. A práve chvíľu zostúpenia Svätého Ducha nám Cirkev ponúka prežiť hneď po prijímaní Eucharistie, pretože sa tu neustále, každý deň opakuje stichira z večierne Päťdesiatnice. Prečo asi?

Liturgia je Kristus, náš učiteľ, a ako dobrý pedagóg nás vedie cez všetky slávenia tak, aby sme pochopili princípy duchovného života. Čo predchádzalo príchodu Ducha? Predsa tieto skutočnosti: „... vystúpili do hornej siene, kde sa zdržiavali apoštoli. Títo všetci jednomyseľne zotrvávali na modlitbách... Keď prišiel deň Päťdesiatnice, boli všetci vedno na tom istom mieste. ... Všetkých naplnil Svätý Duch...“ Táto skutočnosť je mocne prítomná v slávení liturgie, keď sme zhromaždení spoločne s apoštolmi a s Máriou, jednomyseľne zotrvávame na modlitbách, na počúvaní Božieho slova, na lámaní chleba a prijímaní Svätého Ducha, celej Svätej Trojice. Teda skutočne ide nielen o prijímanie Eucharistie, čo sa v našich chrámoch stalo akýmsi nič nehovoriacim zvykom, ale o vytvorenie spoločenstva so Svätou Trojicou.

Dni, ktoré teraz prežívame, nás chcú nanovo pozvať do týchto tajomstiev, ktoré sa pre nás stali rutinou, a preto tak často hľadáme niečo iné (lepšie?). Ako veľa vlastní naša cirkev vo svojich sláveniach a často nám to musia odhaliť veriaci iných konfesií, aby sme sa nad tým zamysleli aj my, ktorým tieto bohatstvá patria. Skúsme sa preto započúvať v týchto dňoch do všetkých slávení (nielen liturgie), aby sme našli bohaté pramene živej vody pre náš duchovný život. ■

Michal Bučko

Tichý a pokorný Boh

Prijať pomoc je niekedy ponižujúce. Sú ľudia, ktorí dajú najavo, že poslúžili a čosi to stálo. Sú aj takí, ktorí pomôžu radi. A je ešte iný druh ľudí. Tí pomáhajú, ale vy máte pocit, že v skutočnosti robíte radosť im.

Čítala som prirovnanie, že pokorný človek je ten, kto si sadne na najhoršie miesto s úsmevom a vetou, ako dobre sa mu tam sedí. Napadlo mi to v súvislosti s Ježišovým vyjadrením o tom, že je tichý a pokorný. „Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké.“ (Mt 11, 28 – 30)

Vyjadrenie o tichosti a pokore tu zaznieva medzi vyjadreniami o bremene a odpočinku. Tieto slová hovorí Ježiš farizejom, ktorí poznali zo žalmov a prorokov výrazy o bremene Zákona aj hebrejský výraz *anawím*, ktorý sa prekladá ako tichý či pokorný, ale aj ako chudobný. Tichosť, pokora a chudoba sú zobrazené ako protiklad k bremenu Zákona a spravodlivosti farizejov. Tí si povedali, že budú žiť dôslednejšie, ako káže Písmo, a pridali si mnoho vlastných spresnení. V dôsledku toho spravili z Písma niečo také ťažké, že to sami nevedeli dodržať. Ako sa potom dostať do neba? Ľudia boli unavení a preťažení požiadavkami farizejov a osobnými zlyhaniami. Preto ich Ježiš volá k odpočinku. Pamätajme, že neprišiel Zákon zrušiť, ale naplniť. Na mnohých miestach je dokonca zdanlivo prísnejší. Napriek tomu hovorí, že prináša ľahšiu cestu a s pôžitkom po nej pôjdu – tichí a pokorní.

Výraz *anawím* sa prekladá aj ako chudobný v duchu. Spomeňte si na príklad z úvodu. Sú ľudia, ktorí majú presne zrátané všetko – komu, v čom a za koľko poslúžili. Aj výdavky pre Pána. Neustále rátajú. Ako farizeji. Žili požiadavky Zákona, ale rátali. Pretekali sa. Nárokovali si na odmenu.

A potom tu boli chudobní v duchu. Príliš zaneprázdnení Ježišom, než aby mali čas na evidenciu. Život, ktorý im Pán Ježiš ponúkol, bol natoľko priťažlivý, že netušili, koľko, kedy a čo presne preň spravili. Necítili bremeno prikázania lásky k Bohu a k blížnemu, lebo naozaj milovali.

Aj dnes sú ľudia, ktorí rátajú a my im „platíme“, hoci len pocitom dlhu. A potom sú ľudia, ktorí vás dopletú a vy po čase netušíte, kto komu vlastne pomáha. Tí nevláčia bremená, ktoré treba zaevidovať. Chudoba ducha prináša ľahkosť. Tichosť, podobnú tichým vodám, ku ktorým pastier vodí ovečky, aby sa osvieži li. Ježiš bol tichý a pokorný. Nerátal, čo robí pre Otca. Prišiel na zem rád. Rovnako rád tu žil. A rád položil svoj život za mňa, lebo mal rád Otca. Láska prináša odpočinok a sviežosť. Bremeno lásky je také vzácne, že keď bude na tebe, Ježiš ťa vezme na plecia a sám ťa ponesie. ■

Valéria Juríčková

PONDELOK 13. máj

Mučenica Glykéria. Prenesenie ostatkov Mikuláša Divotvorcu do Bari

Čítania: Sk 21, 8 – 14, zač. 45; Jn 14, 27b – 15, 7, zač. 49 (radové); Hebr 13, 17 – 21, zač. 335; Lk 6, 17 – 23a, zač. 24 (svátému)

Prečo plačete a trápite mi srdce? (Sk 21, 13)

Neraz povieme: „Ja by som to nedokázal." A je to pravda. Ak chceme niečo mimoriadne vykonať, potrebujeme čas, potrebujeme dozrieť. Apoštol Pavol dozrel. Jeho rozhodnutie bolo neodvolateľné: „Kristova láska nás ženie..." A táto láska dávala Pavlovi odvahu a silu za Ježiša aj zomrieť. Ježiš nás uisťuje: „Bezo mňa nič nemôžete urobiť." (Jn 15, 5)

Liturgia: Menl. časti zo sviatku Nanebovstúpenia Pána. (HS: 243; PZ: 210; HP: 225)

UTOROK 14. máj

Mučeník Izidor

Čítania: Sk 21, 26 – 32, zač. 46; Jn 16, 2b – 13a, zač. 53

Každý, kto vás zabije, bude sa nazdávať, že tým slúži Bohu. (Jn 16, 1)

Ježiš hovorí otvorene, nezakrýva ani tvrdé a nepríjemné skutočnosti človeka, ktorý uverí v Boha. Môže svoju vieru zdeformovať a nechať sa unášať nenávisťou k tým, ktorí rovnako ako on veria v Boha. Ak si ju vytvárajú podľa vlastných predstáv, neštítia sa nijakých špinavostí v mene Boha a viery. Očakávajú, že ich predstavy o viere Boh aj odsúhlasí.

Liturgia: Všetko ako 13. mája

STREDA 15. máj

Prepodobný Pachómios Veľký. Biskup Izaiáš, rostovský divotvorca

Čítania: Sk 23, 1 – 11, zač. 47; Jn 16, 15 – 23, zač. 54

Nenachádzame nič zlé na tomto človekovi. (Sk 23, 9)

Svet je plný sudcov, hlavne tých samozvaných. Súdia ľudí vo svojom okolí, pridávajú sa k tým, ktorí posudzujú iných bez dôvodu . Patrím k tým, čo sa vedia postaviť na obranu pravdy aj s rizikom, že sami budú trpieť? Alebo si s Pilátom umývam ruky a ospravedlňujem svoj sebecký postoj? Potom môžem očakávať, že Pán ma bude prísne súdiť.

Liturgia: Všetko ako 13. mája

ŠTVRTOK 16. máj

Prepodobný Teodor Posvätený

Čítania: Sk 25, 13 – 19, zač. 48; Jn 16, 23b – 33a, zač. 55

Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet. (Jn 16, 33)

Žijeme v tomto svete, ktorý je plný súženia, klamstva, podvodov, falošnosti a ľudskej zloby.
Mnohí oplývajú bohatstvom a ekonomickými istotami. Nepáči sa nám to, cítime krivdu a azda závidíme tým, ktorým sa darí aj bez Boha. Lenže pokoj sveta je založený na neistote, ale Boží pokoj je založený na dôvere a hlbokom vzťahu. A toto je náš pokoj.

Liturgia: Všetko ako 13. mája

PIATOK 17. máj

Zakončenie sviatku Nanebovstúpenia Pána

Čítania: Sk 27, 1 – 44, zač. 50; Jn 17, 18 – 26, zač. 57

Majte pokojnú myseľ. Verím Bohu, že bude tak, ako mi povedal. (Sk 27, 25)

Cesta apoštola Pavla nebola ľahká a príjemná. Vedel, čo ho čaká, sám o tom svedčí slovami: „Prečo plačete a trápite mi srdce? Veď ja som hotový nielen dať sa zviazať, ale aj umrieť v Jeruzaleme pre meno Pána Ježiša" (Sk 21, 13). Verme pevne Ježišovi, aj keď naša cesta životom je bolestivá, neukončíme ju ako stroskotanci, ale ako vstupujúci do nebeskej vlasti.

Liturgia: Všetko ako 13. mája

SOBOTA 18. máj

Piata zádušná sobota

Čítania: Sk 28, 1 – 31, zač. 51; Jn 21, 15 – 25, zač. 67 (rad.); 1 Sol 4, 13 – 17, zač. 270; Jn 5, 24 – 30, zač. 16 (zosnulým)

Tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život, a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie. (Jn 5, 27b)

„To sa nikdy nemalo stať," povedia s plačom mnohí pri rozlúčkach s drahými. A stalo sa. Smrti sa nik nevyhne. Ako žil medzi živými, tak má byť sprevádzaný modlitbou živej viery aj po svojom odchode. Modlitbu potrebuje a Cirkev nás všetkých k tomu pobáda aj zádušnými sobotami. Chceme byť s našimi drahými a modliť sa, aby prešli zo smrti do radosti života.

Liturgia: Každodenné antifóny. Menlivé časti zosnulým. Panychída (HS: 162; PZ: 116; HP: 231)

NEDEĽA 19. máj

Nedeľa svätej Päťdesiatnice

Čítania: Sk 2, 1 – 11, zač. 3; Jn 7, 37 – 52; 8, 12, zač. 27

Všetkých naplnil Duch Svätý. (Sk 2, 4a)

Moje myšlienky, túžby, priania sú ďaleko od toho, čím ma chce Boh obdarovať. On chce byť štedrým darcom a tieto dary ponúka všetkým. „Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody." (Jn 7, 37 – 38)
Všetci sme smädní, všetci sme hladní, všetci túžime po tom, čo nám chýba k spokojnosti života. Vidíme ľudí tohto sveta, ktorí toto všetko hľadajú, prežívajú veľa sklamaní, sú nespokojní a nešťastní. Len ten, kto uverí v Ježiša Krista, môže mať svoje vnútro naplnené pokojom, dôverou a láskou. Svet tieto vzácne dary neponúka – odpoveďou sveta je sklamanie a rozčarovanie.
Zažil si silu Svätého Ducha? Zažil si jeho lásku? Zažil si jeho pokoj? Kľačali sme pri lôžku našej trpiacej dcéry Lucie a modlili sme sa. My so slzami v očiach a ona s bolesťami tela. „Nevládzem sa už modliť," povedala dcérka. A v tej chvíli sme pocítili blízkosť úžasnej sily Svätého Ducha. Nemodlila sa s nami, modlila sa v Svätom Duchu, v jazykoch. Jej tvár už nebola tvárou bolesti, ale tvárou prežiarenou Božím svetlom a jeho pokojom. Slová, ktoré vychádzali z jej úst, boli nádhernou oslavou Božej lásky a slávy. Ten pokoj a radosť naplnili aj naše srdcia. Boli sme presvedčení, že tam, kde človek v utrpení stráca všetky svoje sily, Svätý Duch prichádza na pomoc. Otvor ma, Duchu Svätý, pre tvoje dary!

Liturgia: Menl. časti z Nedele Päťdesiatnice. Myrovanie. (HS: 248; PZ: 216; HP: 232)

PONDELOK 20. máj

Pondelok Svätého Ducha Najsvätejšia Trojica

Čítania: Ef 5, 8b – 19, zač. 229; Mt 18, 10 – 20, zač. 75

Nenechá tých deväťdesiatdeväť na vrchoch a nepôjde hľadať tú, čo zablúdila?" (Jn 18, 12b)

Nejeden mladý človek ujde z domu. Atmosféra domova je pre neho dusivá. Nedá sa ustavične počúvať rodičov. Priskoro chce byť dospelý a sám rozhodovať o svojom živote. Nemá však životné skúsenosti a zamotá sa v bludisku života. Božia láska ťa uisťuje, že nie ty hľadáš cestu späť, ale on ťa s láskou hľadá, aby ti ukázal, ako mu na tebe záleží.

Liturgia: Predobr. ant. a blaženstvá (alebo prvá a druhá ant. zo sviatku Päťdesiatnice a tretia každ. s refrénom sviatku). Vchod zo sviatku. Tropár zo sviatku a z Trojice, *Sláva*, kondák z Trojice, *I teraz*, kondák zo sviatku. Prokimen, *Aleluja* a pričasten zo sviatku a z Trojice. Namiesto *Dôstojné je* sa spieva *Zvelebuj* a 9. irmos z utierne sviatku. (HS: 251; PZ: 219; HP: 235)

UTOROK 21. máj

Apoštolom rovní Konštantín a Helena

Čítania: Rim 1, 1 – 7.13 – 17, zač. 79; Mt 4, 25 – 5, 13, zač. 10 (radové); Gal 1, 11 – 19, zač. 200; Jn 10, 1 – 9, zač. 35b

Bratia, pripomínam vám, že evanjelium, ktoré som vám hlásal, nemá ľudský pôvod. (Gal 1, 11)

Evanjelium je Božie vyznanie lásky k človeku. Jeho láska je hľadajúca láska. Ak ho opúšťam, ide so mnou, ak utekám, uteká so mnou, ak sklamaný blúdim, pripája sa ku mne a pobáda ma k návratu.
Prečo to robí? Lebo je Láska. „Či zabudne žena na svoje nemluvňa a nemá zľutovania nad plodom svojho lona? I keby ona zabudla, ja nezabudnem na teba." (Iz 49, 15)

Liturgia: Predobr. ant. a blaženstvá (alebo prvá a druhá ant. zo sviatku Päťdesiatnice a tretia každ. s refrénom sviatku). Vchod: *Poďte, pokloňme sa... spas nás, Utešiteľ dobrý.* Tropár zo sviatku a svätým, *Sláva*, kondák svätým, *I teraz*, kondák zo sviatku. Prokimen, *Aleluja* a pričasten zo sviatku a svätým. Namiesto *Dôstojné je* sa spieva *Zvelebuj* a 9. irmos z utierne sviatku. (HS: 248, 184; PZ: 216, 141; HP: 232, 135)

STREDA 22. máj

Mučeník Bazilisk

Čítania: Rim 1, 18 – 27, zač. 80; Mt 5, 20 – 26, zač. 12

Choď sa najprv zmieriť so svojím bratom. (Mt 5, 24)

Je pravda, že si ubližujeme. Páchame zlo, nenávidíme sa navzájom a robíme dojem, že sme elitná skupina kresťanov. Koľkí by sme museli opustiť chrám pred svätou liturgiou pre tvrdosť svojho srdca? Lebo zmieriť sa znamená odpustiť a zabudnúť, potom sa vrátiť a oslavovať Pána. „Ak je možné a závisí to od vás, žite v pokoji so všetkými ľuďmi." (Rim 12, 18)

Liturgia: Predobr. ant. a blaženstvá (alebo prvá a druhá ant. sviatku Päťdesiatnice a tretia každ. s refrénom sviatku). Vchod každodenný s refrénom sviatku. Ostatné zo sviatku. (HS: 248; PZ: 216; HP: 232)

ŠTVRTOK 23. máj

Prepodobný vyznávač Michal

Čítania: Rim 1, 28 – 2, 9, zač. 81; Mt 5, 27 – 32, zač. 13

Božia láskavosť ťa chce priviesť k pokániu. (Rim 2, 4b)

Ani v mojom živote nie je všetko v poriadku. Môžem síce tvrdiť, že nehreším a presviedčať aj iných, že je to pravda. Veľmi sa mýlim. Ak som nebol nikdy chorý, neviem si ceniť zdravie. Ak som nepoznal biedu a núdzu, neviem oceniť hodnotu bohatstva. Ak vo mne nezazneli výčitky svedomia, neviem, čo je to Božie odpustenie a jeho nesmierne milosrdenstvo.

Liturgia: Všetko ako 22. mája

PIATOK 24. máj

Prepodobný Simeon Prepodobný Nikita Stĺpnik

Čítania: Rim 2, 14 – 29, zač. 82; Mt 5, 33– 41, zač. 14

Vaša reč nech je: „Áno – áno," „nie – nie". Čo je navyše, pochádza od zlého. (Mt 5, 37)

Naše slovo má byť jednoznačné, ale nie prázdne. Má byť pravdivé. Kde niet pravdy, niet ani lásky. Nehovoríme to, čo si iní prajú, ale čo pomáha odhaľovať aj klamstvo. Žiť v pravde znamená žiť aj v nepriazni tých, čo si to neželajú. Musíme však počítať aj s nevôľou mnohých, ktorých naša pravda odhalí a spôsobí nám nemalé problémy. Ale tie mal aj Ježiš.

Liturgia: Všetko ako 22. mája. Voľnica.

SOBOTA 25. máj

Zakončenie sviatku Päťdesiatnice. Tretie nájdenie hlavy Jána Krstiteľa

Čítania: Rim 1, 7b – 12, zač. 79b; Mt 5, 42 – 48, zač. 15 (radové); 2 Kor 4, 6 – 15, zač. 176; Mt 11, 2 – 15, zač. 40 (svátému)

Veď vieme, že ten, čo vzkriesil Pána Ježiša, s Ježišom vzkriesi aj nás. (Kor 4, 14)

Bolo by zaujímavé zistiť, koľko kresťanov verí vo vzkriesenie Ježiša i vo svoje vlastné. Mnohých sprevádzajú pochybnosti. Ani učeníkom nebolo ľahké uveriť. Pochybovali a neverili. Až osobné stretnutie a pôsobenie Svätého Ducha ich upevnilo vo viere. Pán nám pochybnosti nevyčíta. Sme blažení, keď veríme tým, ktorí prešli z pochybností do viery.

Liturgia: Predobr. ant. a blaženstvá (alebo prvá a druhá ant. zo sviatku Päťdesiatnice a tretia každ. s refrénom sviatku). Vchod: *Poďte, pokloňme sa... spas nás, Utešiteľ dobrý.* Tropár zo sviatku a svätému, *Sláva*, kondák svätému, *I teraz*, kondák zo sviatku. Ostatné zo sviatku a svätému. Namiesto *Dôstojné je* sa spieva *Zvelebuj* a 9. irmos z utierne sviatku. (HS: 248, 155; PZ: 216, 109; HP: 232, 387)

NEDEĽA 26. máj

1. nedeľa po Päťdesiatnici. Nedeľa všetkých svätých

Čítania: Hebr 11, 33 – 12, 2a, zač. 330; Mt 10, 32 – 33. 37 – 38; 19, 27 – 30, zač. 38

Kto miluje syna alebo dcéru viac ako mňa, nie je ma hoden. (Mt 10, 37b)

Matka, ktorej sa narodí dieťa, ho s veľkou láskou a radosťou vinie na svoje srdce. Táto radosť sa nedá opísať, dá sa len prežívať. Má vôbec niekto právo povedať: „Mňa budeš milovať nadovšetko"? Tvrdá je to reč, dá sa to počúvať?
Ak nám tieto tvrdé slová hovorí Ježiš, hovorí ich preto, lebo stvoril nielen dieťa, ale aj matku. Aj nám dal nebeský Otec do náručia úžasné dieťa. Bolo tretie po deviatich rokoch, milé, vzácne, stalo sa skutočným svetlom nášho života. Milovali sme ho, ale či viac ako Ježiša, to neviem povedať. Milovali sme aj Ježiša. Po desiatich rokoch prišiel strach a neistota. Vtedy sme si uvedomili, ako veľmi nám na tomto dieťati záleží. Drahý Ježišu, ty nás nazývaš svojimi priateľmi, môžeš urobiť, aby naše dieťa bolo s nami aj naďalej? Veď ty môžeš všetko. Azda sme ani neuvažovali o tom, že toto dieťa, naša milovaná Lucia, je aj jeho dieťaťom. Priateľ mi povedal: „Obetuj ho Bohu, veď patrí jemu." Sadol som si na lavičku vo svojom rodisku na hore Zvir, vystrel som pred seba ruky, akoby som v nich držal naše dieťa, a modlil som sa. „Pane, hľa, tu je tvoje dieťa, nech sa stane tvoja vôľa." Bál som sa slov, ktoré som vyslovil, ale vyslovil som ich s veľkou dôverou a nádejou. Uvedomil som si, že vstúpiť do Božej vôle je najťažší a najbolestivejší krok. Často sme mali v očiach slzy a v srdci bolesť. Otriaslo to našou vierou, ale Pána sme sa nezriekli. Cítime, že nás požehnáva. Ktosi povedal, že život sa objavuje jedine plačúcimi očami.

Liturgia: Hlas 8. Predobr. ant. a blaženstvá. Tropár z hlasu a z Nedele všetkých svätých. *Sláva, I teraz*, kondák z nedele. Ostatné z hlasu a z nedele. (HS: 152, 253; PZ: 106, 221; HP: 107, 237)

Vasil Kormaník

Päťdesiatnica

Teologický základ sviatku

Päťdesiatnica nie je iba následkom a pokračovaním Božieho vtelenia, píše P. Evdokimov, ale má svoj vlastný význam, kde sa uskutočňuje druhý akt Otca, ktorý poslal Syna a teraz posiela Svätého Ducha. Splniac svoje poslanie sa Kristus vracia k Otcovi, aby sa mohlo uskutočniť zostúpenie Svätého Ducha. Spoločne s otcami môžeme povedať, že Kristus je veľkým predchodcom Svätého Ducha. Ako hovorí sv. Atanáz, Slovo sa stalo telom, aby sme prijali Svätého Ducha. Podľa slov sv. Simeona, cieľom Kristovho spasiteľného poslania bolo, aby tí, ktorí uverili, mohli prijať Svätého Ducha.
S podobnou myšlienkou sa stretávame aj u N. Kabasilasa, ktorý si kladie otázku, na ktorú aj odpovedá. Aký následok a význam má Kristovo účinkovanie na zemi? V zostúpení Svätého Ducha na Cirkev. Uvedené myšlienky o význame zostúpenia a prijatia Svätého Ducha korešpondujú s Kristovými slovami: „... poprosím Otca a on vám dá iného Tešiteľa, aby zostal s vami naveky – Ducha pravdy...“ (Jn 14, 16). „Je pre vás lepšie, aby som odišiel. Lebo ak neodídem, Tešiteľ k vám nepríde. Ale keď odídem, pošlem ho k vám. A keď príde on, ukáže svetu, čo je hriech, čo spravodlivosť a čo súd.“ (Jn 16, 7 – 8)

Pri krste Krista, píše P. Evdokimov, Otec v podobe holubice zostupuje k ľudskej prirodzenosti Krista a nazýva ho svojím Synom, ale v deň Päťdesiatnice sa Otec v ohnivých jazykoch sústredí na všetkých ľudí, ktorých si adoptuje. Ten Duch, ktorý bol na počiatku vdýchnutý do prvého človeka v akte stvorenia, bol mu vrátený vo chvíli Päťdesiatnice. Keď Kristus hovorí: „Oheň som prišiel vrhnúť na zem; a čo chcem? Len aby vzplanul!“ (Lk 12, 49), hovorí o ohni Svätého Ducha. V podobe ohnivých jazykov Božia milosť Svätého Ducha zbožšťuje a preniká ľudskú prirodzenosť, ako o tom spievame v antifóne utierne: „Svätým Duchom každá duša sa živí a čistotou sa povznáša, žiariac svetlom tajuplnej Božej Trojice“. V čítaní Skutkov sv. apoštolov sa poukazuje na dôležitú skutočnosť, ktorá je vyjadrená aj samotnou ikonou: „A zjavili sa im akoby ohnivé jazyky, ktoré sa rozdelili a na každom z nich spočinul jeden“ (Sk 2, 3). Každý z apoštolov osobne prijal ohnivý jazyk. Túto udalosť obšírne objasňuje apoštol Peter vo svojej prvej reči k ľudu.

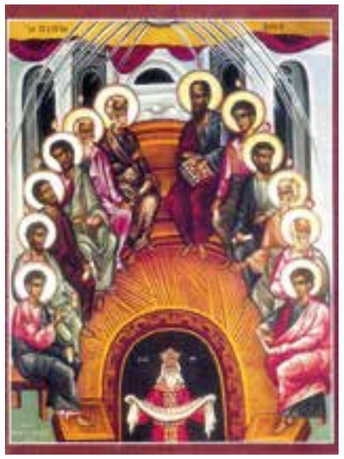

Poukazuje na naplnenie proroctva: „... toto je to, čo povedal prorok Joel: ‚V posledných dňoch, hovorí Boh, vylejem zo svojho Ducha na každé telo: vaši synovia a vaše dcéry budú prorokovať... Aj na svojich služobníkov a na svoje služobníčky vylejem v tých dňoch zo svojho Ducha a budú prorokovať. Budem robiť divy hore na nebi a znamenia dolu na zemi, krv, oheň a oblaky dymu‘“ (Sk 2, 16 – 19). A Peter potom pokračuje: „... a keď (Kristus) od Otca dostal prisľúbeného Svätého Ducha, vylial ho, ako sami vidíte a počujete.“ (Sk 2, 33) Na veľkoleposť tejto udalosti a Božieho zjavenia poukazuje dar jazykov, čo krásne objasňuje aj stichira večierne sviatku. „Kedysi pri stavaní babylonskej veže pre ľudskú pýchu zmiatli sa jazyky... Tam Boh odsúdil hriešnikov pre ich neprávosti, tu Kristus Svätým Duchom osvecuje rybárov. Zmätenie jazykov zapríčinilo roztržku. Teraz Svätý Duch upevňuje jednotu pre spásu našich duší.“ Zázrak s jazykmi počas Päťdesiatnice je opakom toho, čo sa stalo v Babylone, kde sa rozdelili jazyky pre ľudskú pýchu, na základe ktorej sa ľudia nedohovorili – rozdelili sa a vežu nedostavali. V deň Päťdesiatnice zostupuje Duch, aby všetko naplnil a znova zjednotil. A takto všetci, ktorí ho dostali, sa stávajú hlásateľmi Božieho slova, ktoré preklenulo jazykovú bariéru. Jasne to vyjadruje kondák sviatku: „Keď zostúpil Najvyšší, pomiatol jazyky a rozptýlil národy. Keď však zoslal ohnivé jazyky, všetkých zjednotil. Preto spolu oslavujme Svätého Ducha.“ ■

Milan Gábor

snímka: sisters.nurelm.com

Myropomazanie

Vo východných cirkvách sa spolu s krstom vysluhujú ďalšie dve sviatosti – myropomazanie a Eucharistia. Prvé tri sviatosti sa nazývajú sviatosťami kresťanskej iniciácie, lebo svojím účinkom oživujú v človekovi plnosť kresťanského života.

Myropomazanie nasleduje hneď po vyslúžení krstu a dnes naši teológovia diskutujú aj o zavedení udelenia Eucharistie malým deťom, ktoré by sa malo vyslúžiť s krstom a myropomazaním. O samotnej logike udeľovania Eucharistie deťom od prijatia krstu sa nepochybuje, pretože takto je to typické v mnohých východných cirkvách. Problém je skôr pastoračného charakteru.

Myropomazanie je druhou sviatosťou a v Rímskokatolíckej cirkvi sa nazýva birmovaním. Termín myropomazanie zdôrazňuje obrad, ktorým sa táto sviatosť udeľuje – pomazanie myrom. Ide o špeciálne pripravený olej. Okrem olivového oleja pozostáva aj z desiatkov vonných živíc a balzamov. Myro svätí eparchiálny biskup vo Veľký štvrtok. Potom sa roznáša do všetkých farností jeho eparchie. Vyjadruje spoluúčasť biskupa na vysluhovaní myropomazania, lebo sa vysluhuje myrom, ktoré posvätil. Zároveň je znakom jednoty eparchiálneho spoločenstva. Myro sa používa nielen pri myropomazaní, ale aj pri iných liturgických úkonoch, napr. pri konsekrácii nového chrámu.

Podľa teológie východných cirkví prijatie myropomazania umožňuje pokrstenému dokonalé vovedenie do tajomstiev Krista. Preto sa aj udeľuje spolu s krstom. Podľa teologickej tradície Rímskokatolíckej cirkvi birmovanie dáva nadprirodzenú schopnosť vydávať svedectvo viery, preto sa vysluhuje pred dovršením dospelosti. Podľa tradície východných cirkví je riadnym vysluhovateľom myropomazania biskup a presbyter.

Podľa tradície Rímskokatolíckej cirkvi jedine biskup, ktorý môže k tejto službe delegovať presbytera. Sviatosť sa u nás udeľuje pomazaním dôležitých častí tela myrom. Vysluhovateľ hovorí formulu: *„Pečať dara Ducha Svjataho.“*

Myropomazanie sa môže v katolíckom spoločenstve udeľovať vzájomne – gréckokatolíci ho môžu (ak im nebolo udelené spolu s krstom) prijímať aj od rímskokatolíckych biskupov a rímskokatolíci od gréckokatolíckych. V prípade, že by o túto službu bol rímskokatolíckym veriacim požiadaný presbyter, potom musí žiadať o radu eparchiálneho biskupa a má sa postarať o prípravu birmovanca tak, ako je to zvykom v Rímskokatolíckej cirkvi.

František Čitbaj

NOVINKA!
Kniha Ivana Bentcheva **IKONY ANJELOV**
Objednávať môžete mailom: dielna@ikona.sk, telefonicky: 0905993988, 02/53415943, www.ikona.sk
Základ knihy tvoria plnofarebné reprodukcie najvýznamnejších ikon anjelov. Toto krásne a hodnotné dielo Ivana Bentcheva ponúka zároveň i pútavé komentáre ako aj historické pramene ikon anjelov rozličných období. V publikácii sú predstavené vrcholné umelecké diela najznámejších chrámov, monastierov a múzeí sveta.
Formát knihy: 310 x 240 mm, 256 strán, plnofarebná tlač, natieraný papier, pevná väzba, prebal, váha: 1700 gr.
Využite jedinečnú príležitosť a objednajte si túto krásnu publikáciu vhodnú ako hodnotný dar priamo z našej ikonopiseckej dielne za zvýhodnenú **cenu 24** eur. **Od 5 ks 20** eur.

KOINONIA SV. JÁN KRSTITEĽ

Liturgia s modlitbou za uzdravenie a oslobodenie

Ľubotice, cerkev (každá streda 17.30 h)

Liturgia s modlitbou za uzdravenie

10.05. Spišská Belá, cerkev (18.00 h)

Turíce s Koinoniou Ján Krstiteľ

18.05. Ľutina, bazilika minor (15.00 h)

Kurz Filip

31.05. – 01.06. SOU podnikania, Masarykova 24, Prešov

Domy modlitby

Pozývame vás spoznávať Božie slovo a modliť sa za svoje potreby.

Prešov-Sekčov – Opál, pastoračná miestnosť, štvrtok o 17.00 hod., kontakt na e-mail: gbvideo@gbvideo.sk

Humenné – Reštaurácia pod Baštou, Staničná 3, pondelok o 17.00 hod.

Sabinov – Krajčírsky salón Halleluja, Prešovská 2, štvrtok o 16.00 hod.

Vranov nad Topľou – Nižný Kručov, obecný úrad, štvrtok o 19.00 hod.

Michalovce – mestské kasárne, štvrtok o 16.30 hod, e-mail: pietrovinne@azet.sk

Michalovce – cerkev, pondelok o 18.15 hod.

Bližšie informácie: 0905 382 260, www.koinoniapo.sk, sek@koinoniapo.sk

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Na spolok darovali:

Mária Tobiašová, Bratislava – 50 eur; Mária Baránková, Komárno – 47 eur; Mária Bednárová, Košice – 11 eur; Juraj Obraz, Košice – 10 eur; Júlia Obrazová, Košice – 10 eur; Gabriela Kuzmová, Košice – 7 eur; Anna Baková, Valaliky – 7 eur; Vlasta Štefanová, Košice – 7 eur; Jozef Németh, Košice – 5 eur; Michal Čverčko, Košice 2,50 eur; Mária Baľová, Košice – 2 eurá; Margita Gajdošová, Košice – 2 eurá; Margita Gyorgyová, Košice – 2 eurá; Johana Hrabkovská, Košice – 2 eurá; Viktor Jeník, Košice – 2 eurá; Svätoboj Longuaer, Košice – 2 eurá; Margita Longauerová, Košice – 2 eurá; Mikuláš Marton, Košice – 2 eurá; Terézia Oreničová, Košice – 2 eurá; Terézia Petrušová, Košice – 2 eurá; Milan Zeman, Nižný Kelčov – 2 eurá; Helena Abramčuková, Košice – 1 euro; Mária Gibodová, Košice – 1 euro; Irena Kolesárová, Košice – 1 euro; Andrej Kopčák ml., Košice – 1 euro; Valér Čonka, Košice – 1 euro; Eva Čonková, Košice – 1 euro; Mária Vaňková, Košice – 1 euro

výbor spolku

Púť po stopách sv. Cyrila a Metoda

Spolok sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach vás v Roku viery a v Roku sv. Cyrila a Metoda pozýva na púť *Po stopách sv. Cyrila a Metoda* . Navštívime štyri miesta späté s misiou slovanských apoštolov: Velehrad – Rím – Benátky – Blatnohrad. Termín: 27. jún – 2. júl 2013. Cena: 229 eur (zahŕňa komplexnú dopravu, 2x ubytovanie s raňajkami pri Vatikáne, 1x ubytovanie s polpenziou v Terste; nezahŕňa poistenie: 6 eur, mestskú dopravu v Ríme a v Benátkach: 14 eur).

POĎAKOVANIE

Obecný úrad Drienica poskytol v školskom roku 2012/2013 Cirkevnej základnej škole v Drienici 800 eur na prevádzku školského klubu detí. V mene zriaďovateľa ďakujeme.

AŠÚ

BLAHOŽELÁME

Žehnaj, Pane, kňaza, ktorý nám tvoje slovo hlása, učí nás v láske žiť, v Krista veriť, nezradiť.

Drahý náš duchovný otec **Patrik Székely**, 27. apríla uplynulo 10 rokov od vašej kňazskej vysviacky, keď ste zasvätili svoj život Bohu. Ďakujeme Bohu, že práve nám, veriacim z Dlhého Klčova, poslal do vinice dobrého pastiera, šikovného človeka, pracovitého brata s veľkým srdcom, mladou mysľou plnou nových nápadov. Ste studničkou, z ktorej sa môžeme vždy napiť, a vŕbou, pri ktorej sa môžeme vždy vyrozprávať. Ďakujeme vám za vaše hrejivé slová, nádherné homílie, obetavú prácu s mládežou aj tvorivú a tvrdú prácu pri obnove nášho chrámu. Vďaka za vaše obety, služby, za vaše požehnania. Nech sú vaše dary: pokoj duše, radosť a láska srdca, múdrosť vašich slov pre nás trvalým povzbudením prijímať Božie výzvy. Nech vás do ďalších rokov sprevádza ruka Božieho milosrdenstva a Božia Matka nech ochraňuje po ďalšie roky vaše kroky. Zároveň blahoželáme vašej manželke Monike k 35. narodeninám.

Na mnohaja i blahaja lita!

vaši veriaci

NA SLOVO DAROVALI

Štefan Almáš, Trebišov – 6 eur; Imrich Anderko, Veľký Šariš – 6 eur; Juraj Andrek, Rudlov – 6 eur; Michal Antoš, Stropkov – 1 euro; Pavel Bačinský, Jarovnice – 1 euro; Ľubica Bačová, Poprad – 26 eur; Mária Balabasová, Ľubica – 6 eur; Mária Baránková, Komárno – 6 eur; Michaela Bašistová, Prešov – 1 euro; Michal Bodnár, Stakčín – 1 euro; Eva Bokšayová, Košice – 6 eur; Irena Bubnášová, Humenné – 1 euro; Helena Buffová, Prešov – 2 eurá; Regína Bujňáková, Lipany – 1 euro; Mária Bukvová, Turčianske Teplice – 11 eur; Róbert Cibik, Galanta – 6 eur; Mária Cifraničová, Trebišov – 6 eur; Anna Cifraničová, Trebišov – 6 eur; Pavol Čandík, Vranov n/Topľou – 11 eur; Valér Čonka, Košice – 6 eur; bohuznáma Helena, Humenné – 33 eur; Jaroslav Drotár, Belá nad Cirochou – 2 eurá; Marta Drozdová, Oľka – 1 euro; Mária Ducárová, Martin – 1 euro; Miroslav Duda, Fintice – 6 eur; Alexander Dudinský, Košice – 1,50 eura; Cyril Dujava, Prešov – 6 eur

Srdečne ďakujeme!

OZNAMY

Prednáška o požehnaní a prekliatí

Vo štvrtok 23. mája o 16.30 hod. sa v Kostole sv. Jozefa (františkánsky kostol) v Prešove uskutoční prednáška otca Jozefa Marettu, exorcistu Prešovskej archieparchie, o požehnaní a prekliatí s názvom *Duchovný boj 2*.

(www.vyveska.ck)

Farská budova vo Svite

Drahí čitatelia časopisu Slovo,
obraciame sa na vás s prosbou o pomoc pri výstavbe farskej budovy pre našu Farnosť sv. Cyrila a Metoda vo Svite. Ešte pred dvadsiatimi dvoma rokmi nemalo mesto Svit žiadny chrám. V súčasnosti sú tu tri chrámy. Pred troma rokmi tu bola zriadená gréckokatolícka farnosť. Doterajším riešením je nájomný dvojizbový byt, ktorý je však len prechodnou záležitosťou. Získali sme pozemok pri našom chráme, preto chceme začať s výstavbou farskej budovy.
Ak vnímate vo svojom živote, že Boh vás obdaril svojimi dobrami, s ktorými by ste sa mohli podeliť, prosíme vás o pomoc – finančnú aj duchovnú. Hoci sme menšie spoločenstvo, predsa vnímame, že sme potrebnou súčasťou Kristovej Cirkvi. „Lebo Kristova Cirkev je skutočne prítomná vo všetkých miestnych spoločenstvách, ktoré hoci sú malé a chudobné alebo roztratené, predsa je v nich prítomný Kristus.“ (porov. KKC 832)
Preto máme nádej, že sa vaše srdcia otvoria pre nás podľa možnosti každého z vás.
Nech vás Pán Boh žehná a sprevádza!

veriaci farnosti Svit

Číslo účtu: 2835521698/0200
IBAN: SK97 0200 0000 0028 3552 1698

INZERCIA

Elektrické pohony zvonov: lineárny a elektromagnetický pohon, diaľkové ovládania zvonov, oprava starých systémov. Tel.: 057 44 218 28; 0907 268 344

Výškové práce; opravy a maľovanie striech, fasád aj interiérov; výmena odkvapových žľabov; zatepľovanie a izolácia stavieb proti vlhkosti; rizikový výrub stromov. Tel. fax.: 056 / 64 32 778. Mobil: 0905 467 937. Mail: zakmichalovce@stonline.sk

Maľovanie interiérov chrámov, obnova fasád, reštaurovanie oltárov, ikonostasov, ikon a zlátenie. Zľava z ceny. Tel: 035 / 6593 139, 0905 389 162, www.reart.eu

Ponúkame 1**00% čistý sviští a jazvečí tuk a masť**, prírodné antibiotiká – grapefruitové kvapky, masti na reumu a bolestivé kĺby a iné produkty tradičného ľudového liečiteľstva. **www.liecivemasti.com**

Šitie bohoslužobných rúch, košieľ, pre kňazov, miništrantov a vybavení do chrámu. Za prijateľné ceny. Prevádzka: Ďurďoš 8, okres Vranov n/T, mobil: 0948 860 993 marta.jurcova@centrum.sk

slovo – časopis gréckokatolíckej cirkvi
http://slovo.grkatpo.sk/
Ročník 45.
Adresa redakcie: SLOVO, Hurbanistov 3, 080 01 Prešov, tel.: 051 – 7731 481, 0911 711 263.
Číslo účtu: 400 684 72 51/7500
SWIFT KÓD: CEKO SK BX, špecifický symbol: 2013.
Vydavatelia:
Gréckokatolícke arcibiskupstvo Prešov, Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 00179205.
Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO 37886622.
Cirkevné schválenie: Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, č.j. 3317/99.
Šéfredaktor:
Juraj Gradoš, ThLic. (sefredaktor@grkatpo.sk).
Zástupca šéfredaktora:
Mgr. Drahomíra Kolesárová (slovo@grkatpo.sk).
Cenzori:
PaedDr. František Dancák, ThDr. Miroslav Dancák, PhD., ThDr. Peter Vansáč, PhD.
Redaktori:
PaedDr. Helena Krenická (slovo1@grkatpo.sk), Mgr. Marica Kipikašová (slovo2@grkatpo.sk).
Jazyková úprava:
PhDr. Adriana Matoláková (amatolakova@inmail.sk).
Redakčná rada:
PaedDr. František Dancák, ThDr. Michal Hospodár, PhD., Marek Baran, Mgr. Daniel Dzurovčin, Juraj Gradoš, ThLic., Mgr. Ján Hreško, PhDr. Valéria Juríčková, PhD., ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD., Mgr. Marián Sabol, RNDr. Jozef Voskár.
Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Neoznačené snímky pochádzajú od autora článku. Neoznačené správy sú zo servisu TK KBS. Za obsah inzerátov neručíme.
Tlač a distribúcia: Alfaprint, Martin.
ISSN 1335-7492. EV 182/08.
Uzávierka pre číslo 12: 20.05.2013
Titulná strana: Vladyka-nominant Milan Lach SJ (snímka: Ondrej Gábriš SJ)

tv lux

13.05. (pondelok) 11.45 Rehoľná abeceda – K ako kapucín, J ako jezuita, M ako Misijná kongregácia služobníc Ducha Svätého – keď nazrieme za múry kláštorov, nájdeme tam vzácnych a hlbokých ľudí 15.40 **Večerná univerzita:** Poistenie alebo tri groše – autor: Gertrúda Ševčíková; **Nedocenenie harmonickej rodiny v myslení súčasných ľudí, autor: Mons. Milan Chautur**

14.05. (utorok) 10.30 **Večerná univerzita:** Poistenie alebo tri groše – autor: Gertrúda Ševčíková; **Nedocenenie harmonickej rodiny v myslení súčasných ľudí, autor: Mons. Milan Chautur** R 15.30 Ruženec z Lúrd – priamy prenos 17.30 Doma je doma: Ako vnímame súčasnú úroveň vzdelávania na Slovensku? – popoludňajšia publicistika 19.00 Listy z osamelého ostrova: List do Laodicey (12) – v dokumentárnom seriáli navštívime miesta v Turecku a na ostrove Patmos, ktorým boli určené najznámejšie a najprekladanejšie listy

15.05. (streda) 13.55 **Večerná univerzita:** Poistenie alebo tri groše – autor: Gertrúda Ševčíková; **Nedocenenie harmonickej rodiny v myslení súčasných ľudí, autor: Mons. Milan Chautur** R 19.00 Junáci z prachu (12) – dokumentárny film o prenasledovaní skautského hnutia počas totalitného režimu na Slovensku 19.30 Kresťania v spoločnosti: Rodina a spoločnosť (12) – seriál dokumentov o zodpovednosti kresťana v modernej globálnej spoločnosti

16.05. (štvrtok) 19.00 **Večerná univerzita:** Poistenie alebo tri groše – autor: Gertrúda Ševčíková; **Nedocenenie harmonickej rodiny v myslení súčasných ľudí, autor: Mons. Milan Chautur** R 20.15 Lectio divina – Kniha žalmov

17.05. (piatok) 17.30 Prešiel som hranicu (12) – príbeh o hľadaní pravdy a prekračovaní vlastných schopností, o odkrývaní vnútorných túžob a o nevzdávaní sa nádeje – Titus Zeman 19.00 Brazília: vodopády Iquacu (12) – cestopis 20.25 EFFETA (Jn 20, 19 – 23) – relácia otvára naše vnútro na lepšie pochopenie nedeľného evanjelia 21.55 Ježiš Nazaretský (2) (12) – filmové spracovanie života a diela Ježiša Krista natočené podľa evanjelií s niektorými apokryfnými prvkami

18.05. (sobota) 18.00 Vigília sviatku Zoslania Svätého Ducha – priamy prenos vigílie zo stretnutia pápeža Františka s hnutiami a laickými združeniami

19.05. (nedeľa) 10.00 Svätá omša z Vatikánu – priamy prenos 18.40 Spojení oceánom – publicistická relácia približuje život slovenskej komunity v USA a Kanade, sprostredkuje svedectvá hlbokého a praktického prežívania viery, prináša duchovné povzbudenie Slovákom žijúcim na Slovensku i v zahraničí 21.55 **Večerná univerzita:** Poistenie alebo tri groše – autor: Gertrúda Ševčíková; **Nedocenenie harmonickej rodiny v myslení súčasných ľudí, autor: Mons. Milan Chautur** R

20.05. (pondelok) 11.45 Rehoľná abeceda: K ako kapucín – Marián Turňa 15.40 Univerzita tretieho veku: Príď, Pane Ježišu! (eschatológia) – autor: Peter Bujko

21.05. (utorok) 15.30 Ruženec z Lúrd – priamy prenos 17.30 Doma je doma: Priestor a krása – popoludňajšia publicistika 19.00 Slovak Export (12) – slovenská Farnosť svätých Cyrila a Metoda v Detroite úspešne funguje, Benjamín Kosnáč, miestny farár, rodák z bratislavskej Karlovej Vsi, tam pôsobí už 10 rokov

22.05. (streda) 19.00 **Strážca hory** (12) – Jozef Hrenák je bývalý väzeň a narkoman, ktorý obrátenie a pokoj v duši našiel na hore Zvir. Veľkým priateľom, pomocníkom a duchovným radcom je mu Marián Kuffa, kňaz a zakladateľ Inštitútu Krista Veľkňaza. 19.30 Kresťania v spoločnosti: Práva a justícia (12) 20.10 Prehľad katolíckych periodík na Slovensku

23.05. (štvrtok) 20.15 Lectio divina – Kniha žalmov

24.05. (piatok) 17.30 Odvrátená tvár Da Vinciho kódu (12) – dokument odpovedá na otázky tajomstva Da Vinciho kódu v danom historickom a náboženskom kontexte 19.00 Brazília: Pantanal (12) – cestopis 20.25 EFFETA (Jn 16, 12 –15) 21.55 Ježiš Nazaretský (3) (12)

26.05. (nedeľa) 07.25 Klbko: Premenenie 10.00 Svätá omša z Prešova – priamy prenos z Konkatedrály sv. Mikuláša

lumen

10.05. (piatok) 20.30 **Ako sa nedostať do vplyvu zla (2); hosť: otec Ľuboslav Petričko, gréckokatolícky kňaz**

11.05. (sobota) 10.00 Ako prežívať svätú omšu? (1) 20.30 Existujú v živote náhody? Hosť: otec Marián Gavenda

12.05. (nedeľa) 14.00 Fatimské deti 15.30 Výnimoční v mnohých oblastiach

13.05. (pondelok) 20.30 Bez konfliktov to nepôjde. Ako ich riešiť? Hosť: otec Martin Ďuračka

14.05. (utorok) 20.30 Príprava na púť do Krakova a mariánska úcta v liturgii; hosť: don Anton Červeň

18.05. (sobota) 09.00 Otvorenie púte, privítanie pútnikov 09.45 Modlitba Slávnostného ruženca 10.30 Svätá omša spojená s eucharistickou adoráciou; hlavný celebrant: Mons. Tomáš Galis, žilinský diecézny biskup 13.30 Koncert gospelových piesní – Pavol Jenčo 14.00 Prednáška rehoľných sestier z Kongregácie sestier Matky Božieho milosrdenstva 14.50 Príprava na Hodinu milosrdenstva 15.00 Hodina Božieho milosrdenstva 15.30 Poďakovanie, požehnanie devocionálií, rozlúčka 20.30 Máj – mesiac Panny Márie

19.05. (nedeľa) 13.00 Edith Steinová – život a dielo 14.00 Ežo Vlkolinský 21.00 Rozhovor s herečkou Alenou Sušilovou

20.05. (pondelok) 20.30 Maturita. Formalita? Hostia: študenti z maturitných ročníkov

21.05. (utorok) 20.30 Nicejsko-carihradské vyznanie viery; hosť: Gabriel Brendza, cirkevný historik

22.05. (streda) 20.30 Rímskokatolícky farský úrad Záhorská Bystrica

23.05. (štvrtok) 20.30 Štefan Moyzes a Matica slovenská

24.05. (piatok) 20.30 Psychické traumy detí – vyrovnávanie sa s rozvodmi; hosť: Anna Kováčová-Habovštiaková, detská psychiatrička

25.05. (sobota) 10.00 Ako prežívať svätú omšu? (2) 18.00 **Emauzy – gréckokatolícka svätá liturgia z Prešova** 20.30 Mesiac s pápežom Františkom

26.05. (nedeľa) 14.00 Mladé letá 21.00 Juraj Palkovič

27.05. (pondelok) 20.30 Dvadsať rokov združenia mládeže Laura

28.05. (utorok) 20.30 K prameňom viery solúnskych bratov; hosť: František Trstenský

30.05. (štvrtok) 20.30 Osobnosť histórie Katolíckej cirkvi – kardinál Jozef Glemp

31.05. (piatok) 18.00 Slávnostná svätá omša zo Seliec, z najstaršieho rímskokatolíckeho kostola na Slovensku zasväteného sv. Cyrilovi a Metodovi. Celebruje: Mons. Marián Chovanec, banskobystrický diecézny biskup 20.30 Kompostovanie a starostlivosť o záhradu; hosť: Branislav Moňok, OZ Priatelia Zeme

kniha

František Dancák: *Mariánske pútnické miesta Prešovskej archieparchie*

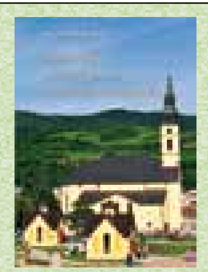

Kniha gréckokatolíckeho kňaza Františka Dancáka vyšla v marci tohto roka ako druhé doplnené vydanie vo vydavateľstve Petra. V ôsmich kapitolách sa venuje mariánskym pútnickým miestam Prešovskej archieparchie (Čirč, Krásny Brod, Levoča, Litmanová, Ľutina, Rafajovce, Šašová, Sečovská Polianka), ktoré sú doplnené čiernobielymi fotografiami. Oproti prvému vydaniu autor rozšíril druhé vydanie o aktuálne i historické fotografie predstavených chrámov, ikon, ikonostasov, duchovného života farností a o rôzne texty a písomnosti (piesne, citácie historických dokumentov, dekréty cirkevnej vrchnosti a iné). (Ivana Sedláková)

film

The Words

Každý musí žiť s dôsledkami svojich rozhodnutí. Tak sa dá parafrázovať myšlienka, ktorá sa vinie príbehom ambiciózneho spisovateľa. V taške z antikvariátu nájde rukopis, ktorý vydá ako vlastný. V okamihoch slávy ho vyhľadá skutočný autor a vyrozpráva mu príbeh o vzniku knihy. O láske, ktorá čosi stojí, o smútku zo straty dieťaťa, nachádzaní cesty späť. O chybe, ktorú urobil, keď lásku k slovám uprednostnil pred láskou k manželke. Nechce od „zlodeja slov“ nápravu. Len nech sa naučí žiť s dôsledkami svojich rozhodnutí. Ako sa to učil aj on. Sila príbehu je umocnená prelínaním dvoch príbehov a otvoreným koncom. Otázkou, na ktorú si môže odpovedať každý: „Po čom naozaj túžiš?“ (Valéria Juríčková)

hudba

Volajte ma Meggi

Mal som možnosť vidieť muzikál s názvom *Volajte ma Meggi*, ktorý pripravila mládež z farnosti Veľký Šariš. Myšlienka a scenár predstavenia pochádza z pera Kataríny Pirohovej, ktorá si po úspešnom muzikáli *Farár z (M)Arsu* vybrala ako motív na nový muzikál Máriu Magdalénu. Medzi pozitíva patrí aktuálnosť a moderný podtón. Dej sa odohráva počas prázdnin, keď si syn školníka plní svoj sen – režíruje vlastnú divadelnú hru. V muzikáli sa prelínajú osobné príbehy hercov s dejom hry, ktoré spája idea odpustenia, lásky, priateľstva a vzkriesenia každého človeka. Doteraz mi v ušiach znie Meggin výrok, ktorý odzrkadľuje aj náš život: „Som hriešnica, zlá hriešnica, ale uzdravená láskou“.“(Dominik Petrík)

rtvs

DVOJKA

12.05. (nedeľa) 09.00 Pravoslávna svätá liturgia – priamy prenos z Chrámu sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach 14.20 Púť do Santiaga de Compostela 14.45 Orientácie 15.10 Slovo – príhovor evanjelického farára Pavla Štefeka 20.00 Colnica alebo Československo po 20 rokoch – dokument o situácii ľudí žijúcich na okraji spoločnosti 02.35 Slovo R 02.45 Prešiel som hranicu – dokument o Titusovi Zemanovi a prevádzaní kňazov cez hranice v 50-tych rokoch v bývalom Československu

13.05. (pondelok) 12.50 Svadobné zvyky zo Spiša a Šariša

15.05. (streda) 14.35 Orientácie 15.05 Jendruchovci – dokument nielen o hudbe, ale aj o ľudských a morálnych hodnotách

17.05. (piatok) 12.30 Svadobné veselie zo Stredných Plachtiniec – dokument o svadobnom zvykosloví

19.05. (nedeľa) 11.00 Slávnostná svätá omša na sviatok Zoslania Svätého Ducha – priamy prenos z Kostola sv. Ondreja v Komárne; celebruje Mons. Ján Orosch, trnavský apoštolský administrátor, v maďarskom jazyku so slovenskými titulkami 13.55 Orientácie 14.20 **Slovo – príhovor gréckokatolíckeho kňaza Igora Cingeľa** 00.50 Slovo R

21.05. (utorok) 15.35 Orientácie R

26.05. (nedeľa) 14.10 Orientácie 14.35 Slovo 14.40 Púť do Santiaga de Compostela 15.50 Anjeli strážni Ľubomíra Bajaníka

RÁDIO SLOVENSKO

Sobota 05.05 Ekuména vo svete 06.14 Zamyslenie na dnešný deň 22.17 Ekuména vo svete R

Nedeľa 05.05 Spravodajstvo Rádia Vatikán 06.14 Zamyslenie na dnešný deň 21.05 Cesty 22.17 Spravodajstvo Rádia Vatikán R

RÁDIO SLOVENSKO A REGINA

19.05. (nedeľa) 09.00 **Gréckokatolícka svätá liturgia z Chrámu Narodenia Presvätej Bohorodičky v Žakovciach**; slúži otec Michal Bučko (Rádio Regina) / 09.05 Svätá omša z Kostola Svätej rodiny v Bratislave; celebruje Anton Ziolkovský, tajomník KBS (Rádio Slovensko)

26.05. (nedeľa) 09.05 Evanjelické služby Božie; káže farárka Daniela Štrbková

RÁDIO REGINA

Pondelok 02.30 Cesty R

Utorok 21.00 Viera v živote R

Nedeľa 07.55 Z duše 17.05 Viera v živote

25.05. (sobota) 21.00 Duchovné slovo (po rusínsky; otec Rastislav Baka, Prešov-Sekčov)

26.05. (nedeľa) 21.00 Duchovné slovo R

RÁDIO DEVÍN

Nedeľa 07.00 Slovo pre veriacich i neveriacich

Zmena programu vyhradená.

Okolo roku 850 sa knieža Rastislav zbavil vplyvu východofranského kráľa Ľudovíta Nemca a z Veľkej Moravy vykázal bavorských kňazov. V roku 861 sa rozhodol skoncovať s vplyvom Východofranskej ríše, preto požiadal pápeža, aby na Veľkú Moravu poslal učiteľa, ktorý by vychovával kňazov. Keďže pápež na požiadavku nezareagoval, poslova zavítali na dvor cisára Michala III., ktorý prejavil o túto vec záujem a poslal na Veľkú Moravu dvoch bratov – sv. Cyrila a Metoda. V roku 870 sa Rastislavov synovec Svätopluk spojil s nepriateľmi. Zajal Rastislava a odovzdal ho do rúk východných Frankov. Tí ho odvliekli do Bavorska, uväznili a oslepili. Krátko po tejto udalosti Rastislav zrejme v niektorom z kláštorov zomrel.

Knieža Rastislav, Rastic (846 - 870)
V poradí druhé veľkomoravské knieža. Bol synovcom kniežaťa Mojmíra. Na trón ho dosadil Ľudovít Nemec, ale neskôr sa Rastislav snažil vymaniť spod jeho vplyvu, preto za jeho vlády prišli na územie Veľkej Moravy sv. Cyril a Metod.

Pomôcky: AVI, Ruit, Sonst, YV	Vodný prúd	1. časť tajničky	Štátne zrušenie manželstva	Žlto kvitnúca rastlina	Naberalo satím	Paluľa	Dvojhláska	Autor: Vladimír Komanický	Rival	Poľská rieka	Nevyraďuj spisy	2. časť tajničky	Dôverne oslovovala
Pestovatelia turistiky								Ináč, po nemecky					
Okula								Obleky / Metla, omelo					
Hovorila							Menší obvod / Plošná miera						
slovo	Ženijné vojsko / Avometer			Ohúr / Talianska metropola					Eskimácke sane akija / Vietnamská tlač. agent.				
Rímsky boh lásky					Výmera pozemku / Okraj					Kaukazská osada, ail / Prihovor sa			
Zriem						Nemecké mesto	Autor / Myšlienka						
Primát z pralesa			Kazili ste / Hora										Popravca
Vlastnil				Dom. mužské meno / Chem. zn. radónu					Struk / Osobné zámeno				
Sily, prenesene								Starší český herec					
Tesnosť								MPZ áut Venezuely			Stará solmizačná slabika		

S	K	K	O	R	Y	T	Á	R	L	K	D	K	E	K	V	U
L	I	M	I	D	Y	Á	I	D	O	N	Í	Í	O	E	H	B
Y	A	R	O	M	K	B	H	N	N	M	D	N	T	L	A	T
M	N	K	I	Č	Á	L	Á	O	E	I	I	E	I	V	E	E
K	K	A	V	Č	M	T	Z	R	F	Z	T	Č	Í	L	S	C
I	N	L	R	I	I	K	K	L	A	Y	I	U	U	V	H	A
S	S	U	T	T	L	T	U	L	L	T	I	R	Y	P	O	P
A	T	S	E	C	S	S	A	É	A	Y	I	U	A	B	O	O
L	O	B	L	E	K	I	N	N	O	D	L	D	O	S	Y	P
K	D	U	S	I	Č	N	A	N	Y	I	I	J	U	I	C	R
Y	D	I	R	A	CH	A	S	M	C	X	K	D	O	S	K	A
H	O	K	E	J	I	S	T	A	Ó	O	O	D	O	A	Í	D
Y	D	I	B	R	A	K	P	O	T	K	A	N	Y	L	U	K

Krížovka skrýva preklad časti Žaltára:
Пꙋ́ти твоѧ̑, гдⷭ҇и, скажи́ ми.

Legenda: BOJKOT, CELOK, CESTA, DOSKA, DUSIČNANY, DUSÍK, ETYLÉN, FENOL, HLINÍK, HOKEJISTA, IDOL, IMIDY, KALUS, KARBIDY, KLASIK, KORYTÁR, KOSTI, KÓMA, KREMÍK, NIKEL, OXIDY, POPRAD, POSUDOK, POTKANY, PYRIT, RASCA, RYBÁR, RYBY, SACHARIDY, SIRIČITANY, SISAL, SLIMÁKY, SLIVKA, STRANY, SULFID, TELURIDY, TITÁN, TYMIAN, UČENÍK, UHLIČITAN, ULICA, ZENIT, ZINOK.

Tajničku osemsmerovky tvorí 35 nevyškrtaných písmen.
Autor: Marek Pataky.

Správne riešenia z čísla 07. *Krížovka:* Po Bohu, po živom Bohu žízni moja duša. *Osemsmerovka:* Najviac času strácame tým, že by sme chceli získať čas.

Výherca: Eva Kosťová z Choňkoviec. Riešenia zasielajte na adresu: SLOVO, Hurbanistov 3, 080 01 Prešov alebo slovo1@grkatpo.sk.

Srdečne vás pozývame na

4. METROPOLITNÚ PÚŤ GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU DO SANKTUÁRIA BOŽIEHO MILOSRDENSTVA V KRAKOVE,

ktorá sa uskutoční

v sobotu 25. mája 2013.

Program púte:

09.00 Otvorenie púte a privítanie pútnikov

09.15 Modlitba Ruženca svetla

10.30 Archijerejská svätá liturgia, hlavný slúžiteľ a kazateľ vladyka Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup metropolita

12.30 Prestávka na obed

13.30 Akatist k sv. Cyrilovi a Metodovi

14.25 Katechéza o posolstve Božieho milosrdenstva

14.50 Príprava na Hodinku Božieho milosrdenstva

15.00 Hodinka Božieho milosrdenstva

15.30 Poďakovanie, požehnanie devocionálií a požehnanie na cestu

Púť sa koná v Jubilejnom roku sv. slovanských vierozvestcov Cyrila a Metoda a Roku viery.

ROK VIERY 2012 2013

863 C M 2013

1150. VÝROČIE PRÍCHODU SVÄTÝCH CYRILA A METODA

Bližšie informácie získate vo vašom gréckokatolíckom farskom úrade.

Konferencia o identite gréckokatolíkov

Bratislavská gréckokatolícka eparchia, Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Teologická fakulta Trnavskej univerzity, Centrum spirituality Východ-Západ Michala Lacka a Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity pozýva na interdisciplinárnu vedeckú konferenciu pri príležitosti 1150. výročia príchodu svätých solúnskych bratov Cyrila a Metoda na naše územie s názvom *Kultúrna identita gréckokatolíkov vo svetle cyrilo-metodského dedičstva,* ktorá sa uskutoční 23. mája vo veľkej sále Gréckokatolíckeho biskupského úradu v Bratislave (Ul. 29. augusta 7) so začiatkom o 9.00 hod. Nad podujatím prevzal záštitu vladyka Peter Rusnák, bratislavský gréckokatolícky eparcha.

Cyrilo-metodská tradícia je kultúrnym fenoménom, ktorý prekračuje hranice jedného národa i konfesie. Je súčasťou európskeho kultúrneho dedičstva v jeho tradičných a trvalých hodnotách. Cieľom medzinárodnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie je osvetliť vybrané tematické okruhy v oblasti výskumu duchovnej tradície spätej s cyrilo-metodským dedičstvom v prostredí stretávania sa východnej a západnej kresťanskej tradície. V rámci konferencie sa ráta aj s prednáškami zameranými na vývin národného a liturgického jazyka a písomnú kultúru v jej historickom i aktuálnom prostredí miestnej cirkvi byzantského rítu.

Organizačný tím: SEODr. PaedDr. Šimon Marinčák, PhD., Mgr. Vladimír Skyba, prof. PhDr. ThDr. Peter Zubko, PhD., a doc. PhDr. Peter Žeňuch, DrSc.

Stanislav Gábor

GR.KAT. MLÁDEŽNÍCKE CENTRUM BÁRKA

Juskova Voľa, skolacentrum@centrum.sk
www.gmcbarka.sk, 057/4490290

17. – 19.05. **Kurz Filip.** Je tvoj kresťanský život len tradíciou zdedenou po rodičoch alebo povinnosťou? Príď a zaži stretnutie s milujúcim Bohom a svojím Spasiteľom. Alebo túžiš prehĺbiť svoje kresťanské základy a viac sa otvoriť Svätému Duchu? Príď a pokojne pozvi aj svojich neveriacich kamarátov! Veková kategória účastníkov je 14 a viac rokov. (Peter Lipták & tím)

24. – 26.05. **Fórum služobníkov mladých.** Formačný víkend pre animátorov z rôznych spoločenstiev, ktorí slúžia mladým. (otec Milan Záleha)

31.05. – 02.06. **AŠAD** – Archieparchiálna škola animátora dobrovoľníka

07. – 09.06. **Víťazstvo v Kristovi.** Život je plný výziev, bojov a niekedy aj súžení, ale vďaka Kristovi môžeme obstáť a dokonca víťaziť. Ak chceš začať žiť takýto víťazný život, príď. (Peter Lipták & špeciálny hosť)

07. – 09.06. **Príprava dobrovoľníkov na Letné stretnutia v Juskovej Voli 2013.** Pracovno- formačné sústredenie animátorov a zodpovedných za jednotlivé turnusy

CENTRUM PRE RODINU

Sigord, centrum.rodina@grkatpo.sk, 0904604435
Modlitebná SMS linka: 0904738649

24. – 26.05. **Kurz Samuel.** Výchova detí je veľkým umením a najlepším vychovávateľom je Boh, ktorý nám deti daroval. Výchova teda spočíva v zodpovednom odovzdávaní viery vlastným deťom. Ide o to, ako neprekaziť Božie zámery s našimi ratolesťami. Kurz Samuel vám pomôže plnšie porozumieť výchove a odovzdávaniu viery deťom na princípoch Božieho slova. Cieľom je posilnenie, obnova a uzdravenie v oblasti vzťahov rodičov s deťmi.

07. – 09.06. **Kurz Nový život.** Na tento kurz je pozvaný každý, kto sa túži nanovo narodiť vo Svätom Duchu, obnoviť svoj vzťah s Ježišom a Cirkvou. Tento kurz sa organizuje pre ľudí, ktorí žijú v spoločenstve, a pre manželské páry, ktoré plánujú prísť alebo už boli na Kurze Rút alebo Samuel.

20. – 23.06. **Kurz prípravy na manželstvo.** Ak sa chystáte na svoj svadobný deň alebo o ňom len uvažujete, urobte pre vašu spoločnú budúcnosť ešte niečo, čo váš vzťah posilní. Dajte vašej vysnívanej svadbe ešte jedno kritérium – kvalitnú prípravu. Viac sa o kurze prípravy na manželstvo môžete dozvedieť na www.domanzelstva.sk.

PÚTNICKÉ MIESTA

Ľutina, www.bazilikalutina.sk, 051 / 45 96 231

01.06. **Biskupská vysviacka** (10.00 h)
09.06. **Liturgia s modlitbami za uzdravenie** (10.00 h)

Michalovce, Bazilika Zoslania Svätého Ducha, www.redemptoristi.nfo.sk, 056/64 221 67

18. – 19.05. **Odpustová slávnosť**
25.05. **Modlitby pri relikviách bl. Metoda** (16.30 h)

Klokočov, www.klokocovmi.sk/cirkev.html, 0911 105 908

01.06. **Fatimská sobota** (08.30 h.)

Litmanová, www.horazvir.sk, 0903 982 828, 0911 811 272, 0903 982 057, 0911 912 643

01.06. **Fatimská sobota** (10.30 h)
08. – 09.06. **Národná púť strážkyň a roverov** – katolícki skauti